

Dózsa György Művelődési Otthon

Isaszeg, Dózsa György. u. 2. tel: 28/582-055; fax: 28/582-056
 isaszegmuvotthon@citromail.hu; web: www.dozsamuvotthon.atw.hu

Április 11. 14.00 „**Szeretném, ha szeretnének**” – rendhagyó irodalomóra a költészet napja alkalmából, az általános iskola hetedik-nyolcadik osztályos tanulói számára. A műsort követően koszorúzás a Tóth Árpád emléktáblánál a Klapka György Általános Iskola és Művészetoktatási Intézmény tanulóinak közreműködésével. Megemlékezést tart: Szendrő Dénes

Április 12. 8.00-12.00 **Babaruha börze** Jelentkezés: Laci Anna (20/391-6683)

Április 12. 16.00-17.30 **Válaszd az életet** – multimédiás előadássorozat az Adventista Egyház szervezésében. Téma: Jeruzsálem képekben

Április 13. 16.00-17.30 **Válaszd az életet** – multimédiás előadássorozat az Adventista Egyház szervezésében. Téma: A vereség is lehet győzelem

Április 19. 16.00-17.30 **Válaszd az életet** – multimédiás előadássorozat az Adventista Egyház szervezésében. Téma: Piros, sárga, zöld

Április 19. 18.00 **Wass Albert-est** az Isaszegi Nemzeti Társaság szervezésében

Április 20. 16.00-17.30 **Válaszd az életet** – multimédiás előadássorozat az Adventista Egyház szervezésében. Téma: Egy új kapcsolat kezdete

Április 22. 14.00 **Afrika-nap**. Ismerkedés a kontinens helyzetével, kultúrájával előadások, filmvetítés, zene, kézműves tárgyak és ételkóstoló segítségével

Április 26. 18.00 **Édes mostoha** – az Isaszegi Katolikus Színház-játékszö Kör jótékonyági előadása.

Április 27. 16.00-17.30 **Válaszd az életet** – multimédiás előadássorozat az Adventista Egyház szervezésében. Téma: Van-e jövőképed?

Szolgáltatások:

Április 7. 18.00 **KRESZ-tanfolyam**; jelentkezés és tájékoztatás

Április 14. 11.00-13.00 **A.S.A ügyfélszolgálat** a Művelődési Otthon előterében.

Tanfolyamok melyekre szeretettel várjuk az érdeklődőket!

Társastánc tanfolyam felnőtteknek. Standard és latin-amerikai táncok tanítása csütörtökönként 19.30-21.00 óráig. Oktató: Vojt Zsanett

Gyöngyészter-készítő klub minden páros hét pénteken 18.00-20.00 óráig.

Baba-mama klub hétfőnként 10.00-12.00 óráig.

Zenebölcsi – zenés, játékos, mesés foglalkozások péntekenként 10.00-10.30-ig Orosz Csaba zenetanárral. (6 hónapostól 3 éves korig, minimum 10 fővel, részvételi díj: 2500 Ft/hó – 4 alkalom. Jelentkezés: 06-30-648-45-12 vagy csabaorosz@yahoo.com)

Tipegő Topogó babáknak mamáknak Benedek Krisztina néptáncpedagógussal – Ölbéli mondókák, népi játékok, dalok és táncok tanítása. (min. 15 fővel, részvételi díj: 700 Ft (1 felnőtt + 1 gyerek/alkalom), 900 Ft (1 felnőtt + 2 gyerek/alkalom). Jelentkezésüket várjuk a Dózsa György Művelődési Otthonban.)

Májusi előzetes:

Május 1. **Májfaállítás**

Május 4. **Anyák napja**

Május 7-10. **Születés hete 2008** – nem csak várandósoknak!

Lázár Ervin Városi Könyvtár

2119 Pécel, Maglódi út 12.
Tel.: (28) 455-433

Városi kulturális rendezvény – városi könyvtárosok öröme

Éz év május 9-én 17 órakor „Berzsián költő utálta a rosszkedvet” címmel városi ünnepség lesz **Lázár Ervinnek** – könyvtárunk névadójának – születésnapjára a Szemere Pál Művelődési Ház nagytermében az alábbi jeles közreműködőkkel:

Az író kedves zenéit játssza a **Sebő együttes**.

Lázár Ervin írói – emberi (lehet ezt egyáltalán különválasztani?) portréját idézi **Schäffer Erzsébet**, akinek novelláskötetei itt állnak a polcunkon, és akinek írásai állandó olvasmányaink a Nők Lapja oldalain.

A Bab Berci, A hétfejű tündér, A manógyár, A Négyszögletű Kerek Erdő... írójának műveiből idéznek **gyerekek**; megszólalnak **barátok**, egykori péceli **szomszédok**, hogy olyasmiket is megtudhassunk róla, amiket nem biztos, hogy számon tart a nagybetűs irodalomtörténet – de nekünk ettől csak még kedvesebb lesz.

Köztünk lesz Lázár Ervin családja: **gyermekai**, felesége **Vathy Zsuzsa** író.

Terveink között szerepel egy gyermekrajz kiállítás (és ha sikerül, a művekből képeslapokat is fogunk készíttetni).

A vendégfogadás süteményeit a **VÉDESE** aranykezü aszonyai készítik. Lesz némi innivaló is – gyerekeknek, felnőtteknek (kinek-kinek a megfelelő típusból). Az ünnepség fényét emeli a Márti Virágüzlet sok-sok dísznövénye, mellyel a színpadot fogják díszíteni. Szeretettel várjuk Önöket.

Kiss Judit
könyvtárvezető

ESE Pitti Katalin Idősek Klubjának programjai

Pécel, Pihenő u. 2. Tel./fax: 06-28/454-076, 06-28/454-077

Április 8. (kedd): **Magyar Költészet Napjára emlékezünk** Esztergályos Sándorné közreműködésével

Április 10. (csütörtök): **Tegyünk egészségünkért!** Vendégünk dr. Varga László és Bakó Ágota

Április 15. (kedd): **Zenés délelőtt** Jónás Károllyal és Rátónyi Pállal

Április 17. (csütörtök): **Barabás Kata és Csaba útfilmje**

Április 22. (kedd): „**Mosolyogni tessék!**” Papp Ignácné Balla Marikával

Április 24. (csütörtök): **A Föld Napjára emlékezünk.** Vendégeink Csopják Tibor képviselő, mezőgazdasági és környezetvédelmi bizottság elnöke és Monori Sándor környezetvédelmi előadó

Április 29. (kedd): **Egy kis mozgás** Ruszkai Katalin gyógytornászunkkal

Május 6. (kedd): **Anyák napi műsorral** kedveskednek a Harangvirág Óvoda kicsinyei

Május 8. (csütörtök): **Pünkösdre készülve** beszélgetés Bálint Gyöngyvér evangélikus lelkészasszonnyal

Hétfőnként játékos foglalkozások Árvay Marikával.

Szerdánként barkács délelőtt.

Péntekenként filmvetítés.

Klubunk munkanapokon 7.30-tól 16 óráig tart nyitva. A fenti programok 10.30-kor kezdődnek, melyekre mindenkit szeretettel várunk.

Előzetes egyeztetés alapján fodrász, kozmetikus, pedikűrös szolgáltatás igényelhető kedvezményes térítési díj ellenében. Lehetőség van ingyenes vérnyomás- és vércukorszint mérésre.

TARTALOM

Programajánló	2
Némethy Mária: Április 11.	3
Közéleti arcképcsarnok 10. Csopják Tibor és Tesánszki János önkormányzati képviselők	4-5
Érték az iskola Beszélgetés Gera Zoltán oktatási referenssel	6-7
Óvodai beiratás a 2008/2009-es nevelési évré	7
Iskolanyitogató	8
Tájékoztató az iskolai beiratkozásról (általános iskola első osztályába)	8
A Szemere-hajó Meseutazása az óvodásokkal	9
Aliz néni hazatért...	10
Aliz néni	11
Aliz néni emlékére	11
Vidám születésnap 2008 tavaszán 5 éves a PAPE!	12
Az Isaszegi Történelmi Napok nyitórendezvényeiről	12
Egyesületek rendezvényei a Fáy Iskolában	13
Akinek a kíváncsiság az öröksége	14-15
Hovanyecz László: Ecce homo	16-17
Koszovó	17
A Nap Párducai szabad íjász- csapat belülről nézve	18-19
Ráday kultúra és bor ünnep	19
Társadalmi befogadás és elfogadás	20
A klubban történt	21
A kötelező szociális szolgáltatások rendszere – NCA képzés	22
Kell egy csapat!	23
A reneszánsz éve	24-25
Reneszánsz év 2008 – Rendezvények országsszerte	26
A nem kívánt szaporulat megelőzése	27

Némethy Mária:
Április 11.

Barázdát gyúrtek a sorok.

**A táj felszíne göröngyről-göröngyre
tapadt és betűkkel változott.**

**A széllel futó homok dallamára
a fáj, a szerelem betűi ráégték a tájra.**

**Lett ott egy hely, ahol párjára lel
a rímekbe vágyó gondolat magánya,
menedéket talál a hazátlan szerelem,
s az árva,
ki siratóban lelt sosemvolt anyára.**

**Mint most én. Fáj ma
a mindenütt tél, a hideg,
a százévnnyi február. A fáj, félreüt.
Mert kinek sorsára égtek a betűk
melegítenék a telet.**

Nem fogynak a decemberek.

A magyar költészet napja

Hazánkban 1964 óta József Attila (Budapest, 1905. április 11. – Balatonszárszó, 1937. december 3.) születésnapján, április 11-én ünnepeljük A KÖLTÉSZET NAPJÁT. Ebből az alkalomból minden évben irodalmi előadóestekkel, könyvbemutatókkal, költőtalálkozókkal és -versenyekkel tisztelgünk a magyar líra előtt.

ESE Híradó kistérségi közéleti és kulturális havi folyóirat a civilekért

A lap ára: 260 Ft

Szerkesztőség és hirdetésfelvétel: 2119 Pécel, Pihenő u. 2. Telefon/fax: (36)28-454-076, (36)28/454-077 • www.egymast-segito.hu • e-mail: ese@vnet.hu, • Kiadja: Egymást Segítő Egyesület (ESE) • Felelős kiadó: Némethy Mária • Olvasó szerkesztő: Rádi Zoltán • Felelős szerkesztő: Apróné Orosz Margit • Szerkesztőbizottság: Apróné Orosz Margit, Bense Balázs, Bohácsné Vilimek Ágnes, †Cser László, Cserepes Tímea, Csontos Tamásné, Durkó Sándor László, Fábrián Lászlóné, Hídvéghy Margit (fotó), Ivánkovics Zoltán, Némethy Mária, Tasnádi Katalin, Ugi Rácz Imréné, †Barna Topurek Tamás • A folyóiratban megjelent cikkek tartalmáért egyszemélyben az írója a felelős. • Tipográfia: Zsirai Anna, telefon: 06-70/512-5959 • Nyomás: Manuta nyomda, telefon: 06-30/6360-336 • Nyomdai előkészítés: SurreArt grafikai műhely, telefon/fax: 28/456-006 • Engedélyszám: B/PMF1393/P/1994 HU ISSN 1785-2013 • Megjelenik minden hónapban. ESE isaszegi telephelye: Alemany Erzsébet Segítő Ház 2117 Isaszeg, Nap u. 2/b. Tel./fax: (36)28-582-425, (36)28-582-426, e-mail: aesh@invitel.hu

Közéleti arcképcsarnok 10.

Csopják Tibor és Tesánszki János önkormányzati képviselők

Mint ahogyan az előző számban ígértem, folytatom Csopják Tibor és Tesánszki János képviselő urakkal a beszélgetést.

Sz.Z.: *Hogyan tudják képviselni a helyi politikát a testületben? Hogyan folyik a testületi munka?*

Cs.T.: Jelentősen megváltozott a testület összetétele, hiszen 10 új képviselő van. Nem a pártpolitikai szempontok dominálnak a testületben, így a helyi feladatok végrehajtására koncentrálnak. Természetesen meghagyva a véleménynyilvánítás szabadságát az elmúlt 16 hónapban minden helyi kérdésben döntést tudtunk hozni, még a 2/3-os többséget igényelő kérdésekben is. Jelentősen csökkentek a felesleges viták, amelyek az elmúlt 8 évben szinte megbénították a testületi munkát. Tesánszki úr is említette, a képviselők „köszönő viszonyban” vannak egymással, ülés előtt, alatt és után is normálisak az emberi kapcsolatok, és ezek segítik a hatékony testületi munkát.

T.J.: Én nem politikusnak születtem, de látom azt, hogy a „nagy-politika” teszi ilyenné a helyi politikát, és nekünk képviselőknak nagy felelősségünk, egyben lehetőségünk van ezen változtatni. Említettem már, hogy én az embert nézem, és ha a „patkóban” velem szemben ül egy képviselőtársam, nem az alapján ítélem meg, hogy melyik párthoz tartozik, hanem az alapján, hogy mit tesz, és milyen ember. A képviselők zöme helyi ember, régóta ismerjük egymást. Nagyon örülök annak, hogy nagy fordulatot vett a testületi munka. Most már munka folyik, természetesen vitákkal, ugyanis egy forráshiányos önkormányzatnál nem lehet nagy döntéseket hozni e nélkül.

Sz.Z.: *Szívesen hallanék arról, hogyan képviseli a helyi érdekeket?*

T.J.: Jó a kérdés, mert a képviselő a helyi érdekek érvényesítéséért felelős, az egész településnek képviselője nemcsak választó körzetének. Adott helyen választottak meg, de kicsi és nagy ügyekben is a település érdekeit tartom szem előtt. Munkámból adódik, hogy járom a település utcáit, észreveszem, mi a probléma, vagy mi az, ami nem működik. Nem biztos, hogy ezt testületi ülésen vetem fel, de az biztos, hogy az illetékesek tudtára adom. Lehet, hogy a polgármesterre tartozik, de érintett lehet benne egy bizottság vagy a hivatal valamelyik munkatársa. Lényeg az, hogy tudomást szerezzenek róla, és megkeressük a megoldást.

Sz.Z.: *Máris megadta a végsőt. Szó volt a bizottságokról, a hivatalról. Melyik bizottság(ok)ban dolgoznak. Milyen a kapcsolatuk a hivatal munkatársaival, szakelőadókkal, alpolgármesterekkel?*

Cs.T.: A „Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Bizottságot” vezetem. 3 fővel dolgozunk: Tesánszki képviselő úr mint tag és Mikes Ferenc úr mint külsős, aki éveken át ennek a bizottságnak volt az elnöke. Tevékenységünk szerteágazó, és sok tennivalónk van. Slágertéma a szelektív hulladékgyűjtés. Annak ellenére, hogy van előre lépés, a lakosság egy része nem akarja a funkciójának megfelelően használni a konténereket, pl. a hulladékgyűjtő szigeteken helyezik el a kommunális szemetet. Jelentős munkát ad ez a Kht. dolgozóinak illetve jelentős költséget jelent ez az Önkormányzatnak. Előrelépést csak a szemléletváltozás hozhat, illetve nagy reményeket fűzünk a környezetvédelmi örök munkába állásához (ha erre lesz pénz), akiknek hatósági jogosítványuk lesz, és bírságozhatnak is.

A belterületen és közterületeken is sok a feladat, az árkok, vízelvezetők karbantartása, a település csinosítása (virágok, díszfák). Sok gondot okoznak a vandálok és a nemtörődöm emberek, akik az erőfeszítéseket nem tartják tiszteletben, kitördelik a fákat, ellopják a virágokat.

A parlafű Pécelen is nagy gond, sok elhanyagolt terület van, irtással, büntetéssel, kényszerkaszáltatással küzdünk ellene. Talvaly 40-50 embert bírságoztunk meg.

Az elmúlt két évben eredményes volt a Szemere Pál Általános Iskolában a veszélyes anyagok, a használt műszaki cikkek és hulladékok gyűjtése, melyben nagy segítséget kaptunk a Szülői Munkaközösségtől és az Iskolaszéktől. A 70 év feletti lakosoknak vagy más okból rászorulóknak a veszélyes hulladékát elszállítotuk.

Bizottságunk a költségvetésből 2 millió forintos kerettel rendelkezik. Elég szűkös, de gondunk az, hogy hiába „takarékoskodunk” az első féltévben, koncentrálna az őszi feladatokra, ha közben átcsoportosítás miatt nem használhatjuk fel a keretünket. Ez sajnos fontos és szükséges munkák elmaradását vonja maga után. **T.J.:** Amint azt Csopják úr említette, az általa vezetett bizottságnak vagyok a tagja, már a harmadik ciklusban. A Bizottságnak igen sok véleményezési feladata van, állattartási ügyekben, lakossági ügyekben járunk el. Hatósági jogkörünk nincs, de véleményezni kell ügyeket. Azokban a kérdésekben, amelyekről szó volt (szelektív hulladékgyűjtés, kommunális hulladék stb.) erőfeszítéseink az emberek nélkül hiábavalóak. Kérnénk a lakosságot, hogy a szelektív hulladékgyűjtőket rendeltetésszerűen használják, ne dobják ki az árokpártra a kerti szemetet vagy egyéb hulladékot. Ennek elszállítása sok munkával, sok pénzzel jár. Ezen a pénzen lehetne például virágot venni, amivel szebbé tehetnénk településünket.

Sz.Z.: *Milyen a bizottságok közötti összhang és együttműködés?*

Cs.T.: Először azt szeretném leszögezni, hogy a bizottságunk által képviselt álláspontot sikerül a testületi munkában érvényesíteni. A bizottságok közötti összhang nem mindig jó. Vannak egyes bizottságok, amelyek fontosabbnak ítélik munkájukat más bizottságokénál, ez néha feszültséget okoz.

Sz.Z.: *Arra is gondoltam az előbbi kérdésnél, hogy a jól elvégzett bizottsági munka, jól megvitattott előterjesztés mennyiben segíti a testületi munkát? Milyen a kapcsolatuk a Hivatal munkatársaival, vezetőivel?*

Cs.T.: A jól elkészített bizottsági anyag, a megfelelő előterjesztés megkönnyíti a testületi munkát, egy sor felesleges kérdés és vita megelőzhető.

T.J.: Szerintem a testületi munka megfelelő színvonalú. A bizottság ülésén nemcsak a képviselők, de a jegyző, az irodavezetők is részt vesznek, tudásukkal, tapasztalatukkal segíthetik a munkát. Ha mindenki részt tud venni a meghívóban szereplő napirendi pont megbeszélésén – hiszen mindenki tanácskozási joggal részt vehet –, szerezhet és adhat fontos információt.

Cs.T.: Visszatérve a saját bizottságunkra. Igen gyakori, hogy föld-ügyben vagy állattartási, szabálysértési ügyben sürgősen véleményt kell mondani. Sőt, szabálysértési ügyekben, ami az állattartásra vonatkozik, nem dönt illetve nem dönthet a Hivatal, ameddig én mint bizottsági elnök nem írom alá. Ebből következik, hogy a Hivatal és a bizottságok munkakapcsolata jó. A munkastílus-hoz tartozik, hogy addig az új bizottsági üléseket nem engedem összehívni, amíg a Hivatal kijelölt munkatársa az előző ülésről a jegyzőkönyvet el nem készítette.

A Hivatal szakelőadója és az illetékes alpolgármester (én kettő alpolgármesterrel is dolgozom, hiszen tagja vagyok a „Szociális és Egészségügyi Bizottságnak” is) mindig részt vesz az ülésen, az ülésről jegyzőkönyv és hangfelvétel is készül.

Sz.Z.: *Milyen prioritásokat látnak a várospolitikában? Melyek azok, amelyek ebben a ciklusban megvalósulhatnak, és melyek azok, amelyek még évek múlva is napirenden lesznek?*

Cs.T.: Érdekes és összetett kérdés. Nem prioritás, de ami ciklusokon túlmutató dolog, az az adósságállomány és annak menedzselése. Sikert a tavaly kibocsátott részvényekkel a működőképességet fenntartani, átsegítette a holtpontra az Önkormányzatot, de jelentős adósságot „terelgetünk” magunk előtt. Az Önkormányzatnak kötelező és vállalt feladatai vannak. A kötelező feladatokra „kvóta” van megállapítva, és a finanszírozás utólagos. Mivel az Önkormányzatnak nincsenek forrásai, a finanszírozás hitelekkel történik. A hitelek pénzbe kerülnek, és ez az ördögi kör folytatódik. Vannak önként vállalt feladatok, mint például a Gimnázium vagy a Zeneiskola. Fenntartásuk éves szinten egyenként több tízmillió forintba, összességében százmilliós nagyságrendű összegbe kerül az Önkormányzatnak. A helyi hagyományok megőrzése miatt, a fiatalok képzése, továbbtanulása és fejlődése szempontjából ez fontos, és erre áldozni kell. Fontos feladat az út- és járdahálózat felújítása, bővítése, korszerűsítése.

A helyi buszjáratot a lakosság megkedvelte, különösen a mozgásukban korlátozottaknak vagy azoknak, akiknek nincs gépkocsijuk szinte nélkülözhetetlen. A díjtételek is korrektek, megfizethetők. Prioritás a termál területen olyan lehetőségek kialakítása, ahol az iskolások úszásottatása, a lakosság kikapcsolódása, a szabadidő kulturált eltöltése megvalósítható.

Szinte minden képviselő egyetért a tervekkel, itt lehetne lakóparkot kialakítani, illetve az előbb említett szabadidős tevékenység kiszolgálását megvalósítani.

Pécel város lakossága több mint 14 ezer, a közművek kb. 20 ezer főt képesek kiszolgálni, ha nem is holnap, de ez a közeljövő feladata. Úgy kell ezekkel a kérdésekkel foglalkozni, hogy Pécel jövőjéről, városképe kialakításáról van szó 2015-2020-ig.

T.J.: A prioritásokról... Sajnos az Önkormányzat komoly forráshiánnyal küszködik. Pécelen nincs olyan ipari illetve kereskedelmi háttér, amely bevételi forrás lenne (pl. iparüzési adó). Pécelen úgy híresült el, hogy „termál” terület, de addig nem lehet róla beszélni, még nem működik. Termálvízről pedig 28-30 fokos víz esetében nem lehet beszélni. A péceliek és személy szerint én is örülnék, ha szabadidőközpont vagy strand létesülne. Hétfégen, ha a környező települések hasonló intézményeit látogatjuk, péceliekkel lehet találkozni. Igény lenne rá, és megvalósulás esetén nem kellene utazni. Nehezen tudunk szabadulni a gondolattól, mármint a szükségesség gondolatától, hiszen 40 éve volt Pécelen strand. *(Csopják Tibor közbevetése: ...és mozi.)* Igaz, hogy hideg vizes, de strand.

Nagy szívfájdalmam (nemcsak nekem), hogy nincs Pécelnek „főtere”. Erre a célra alkalmas lehetne a Városháza – Zeneiskola – Szemere Pál Iskola – Ráday-kastély határolta terület díszburkolattal, rendes világítással (pl. földalatti kábelekkkel), padokkal, szemégyűjtőkkel.

Jónak tartom, hogy Pécelt is elérte a kistérségi programsorozat, pl. a „Borok útja”. Ha lesz, aki megfelelően koordinálja, akkor a péceliek (és más vidékről ide látogatók) kellemes délutánokat, estéket tölthetnek el itt.

Pécelen óvodák, bölcsődék építésére lenne szükség, mert a rohamos léptekkel fejlődő lakókörnyezetünk megkívánja ezt. Fontos lenne kerékpárutat építeni, amelyre most talán lehetőség lesz a Rákospatak mentén. Szükség lenne a járdák felújítására, a 20-30 éve épült járdák elhasználódtak, egy babakocsit sem lehet végigtolni rajtuk.

A vállalkozókat telephelyhez kellene segíteni, a tehergépjármű fuvarozókat egy központi telephelyhez segíteni, ne az utcán, a járdán parkoljanak.

Külön téma a temetők kérdése. Ezek ugyan nem önkormányzati kezelésben vannak, de részt veszünk önkormányzati rendezvényeken. A zárhatóság, a megvilágítás, a kulturált megemlékezés lehetősége igen fontos. A Református Temetőben most épül egy korszerű halottsház és a Katolikus Temetőben felújították a ravatalozót. A Baptista Temető rendben van.

Fontos kérdés, hogy a 40-50 éve épült közműveket lassan ki kell váltani, felújítani, korszerűsíteni vagy újat építeni.

Cs.T.: Szeretnék még egy fontos dolgot említeni, a Ráday Pál Gimnáziumban egy tornacsarnok épül, úgynevezett „PPP” program keretében (egy 3 lábó álló projekt: az állam, az Önkormányzat és egy vállalkozó kooperációjában, kb. 1 milliárd forintos beruházási értékben). Reményeink szerint 2009-ben átadásra kerül, közösségi célokat szolgál, tehát a lakosság is használhatja, és 15 év után kerül az Önkormányzat tulajdonába.

Sz.Z.: *A beszélgetés elején szóba került a közéletiség. Milyen gondolatokat látnak ezen a területen, illetve hogyan lehetne változtatni a gyakran tapasztalható közönyön és passzivitáson?*

Cs.T.: Az a néhány évtized, amit Pécelen eltöltöttem, meggyőzött arról, hogy a település – jellegéből adódóan – mindig is „alvó” falu (város) volt, és sajnos ez még inkább így lesz. Helyben kevés a munkalehetőség, az ide költözők megfelelő egzisztenciával, munkahellyel rendelkeznek, elsősorban a kedvező lakhatás miatt költöznek ide. Hajnalban elmennek otthonról, és késő este térnek vissza.

Hétfégen elsősorban saját környezetükkel foglalkoznak. Hiába laknak családi házban, lakóparkban, jóformán a szomszédot sem ismerik. Ilyen körülmények között elég nehéz közösségi programokat szervezni vagy közéleti rendezvényeket tartani.

Az embereknek nincs információjuk a településről, nem is nagyon igénylik. A sport mint összetartó erő sem dominál. Valamikor 5 szakosztályban folyt a sportélet, jelenleg a megyei II-ben futballozó helyi csapat hazai meccsére jó, ha 150-200 ember kíváncsi. A munkába járással kapcsolatos problémákat megerősíthetem, hiszen 20 éve járok budapesti munkahelyre, reggel fél 7-kor indulok, este fél 7-kor érkezem, csak hétfégen van időm bármilyen közösségi életre.

T.J.: Nagyot változott a világ, nincsenek meg azok az emberi kapcsolatok (barátok, szomszédok, rokonok), amelyek korábban jellemzőek voltak. „Beköltözött” a lakásunkba az internet, a kábeltelevé, a videó, a DVD, nincs időnk, és talán nem is tartjuk fontosnak az emberi kapcsolatokat.

Stresszes az életünk, a munkába vagy a munka után járás, attól való rettegés, nehogy elveszítsem a munkámat, mindenkit lefoglal. Ez alól a képviselők sem kivételek, beleértve magam is.

Sokat várnak tőlünk, képviselőktől. Nincs olyan hét, hogy 6-7 rendezvényre ne kapnánk meghívást. Fizikai képtelenség mindennek eleget tenni. Kapacitásunknak, érdeklődési körünknek megfelelően igyekszünk egymás között elosztani a részvételt, a személyes képviselést, de ez nem mindig sikerül.

Kevés időnk marad a családra, a gyerekekre és az unokákra, a magánéletre, amelyek igen fontosak. Többen szóvá tették, mostanában nem láttak. Szeretném elmondani, hogy egy súlyos szívizülettem volt, 15 nap kórházi kezelés után újra dolgozom. Itt szeretném megköszönni a sok aggodást és az egészségi állapotomra vonatkozó érdeklődést.

Van egy rossz tapasztalatom, hogy nincs rangja a közösségi munkának. Szinte lenéznek azt, aki szabad idejében parkosít, virágot ültet, vagy szemetet gyűjt.

Budapest közelsége áldás és átok egyszerre. Két buszjeggyel be lehet jutni színvonalas programokra. Bemennek az emberek a nagy bevásárló központokba, és ott szinte az egész napjukat el tudják tölteni (vásárlás, étkezés, szórakozás).

Cs. T.: Talán annyi kiegészítést tennék, hogy meglazultak vagy megszűntek azok az emberi kapcsolatok, amelyek régebben jellemzőek és gyümölcsözőek voltak. Pécelen iparos kör működött, sok-sok rendezvénnyel, sok-sok közös élménnyel, ezek szinte teljesen hiányoznak.

Sz.Z.: *Képviselő Urak! Köszönöm, hogy megosztották velem és az olvasókkal véleményüket, nézeteiket a képviselői munkáról és a közéletiségről.*

Szabó Zoltán

Érték az iskola

Beszélgetés Gera Zoltán oktatási referenssel

Az áprilisi hónap nagy feladatot ró azokra a kisgyermekes szülőkre, akiknek gyermekei óvodába vagy általános iskolába mennek majd az ősszel. Néhány hét múlva lesz ugyanis a beiratkozások ideje. Április 11-12-én (pénteken és szombaton) az általános iskolások számára, az óvodát kezdőknek pedig április 21-25 között (hétfőtől péntekig).

Az oktatási intézmények helyzetéről Gera Zoltántól, Pécel Város Polgármesteri Hivatalának oktatási referensétől kértem bővebb tájékoztatást. Gera úr 2007 novembere óta tölti be e posztot, a beszélgetést bemutatkozásával kezdte.

– Orosz-testnevelés szakos tanárként dolgoztam egy budapesti általános iskolában, majd igazgatóként töltöttem el 10 évet. Nős vagyok, két felnőtt korú gyermekünk van. November 12-én kerültem ide. Akkor még nagyon be volt havazva minden, nem lehetett Pécelből túl sokat látni, és az aktákból sem látszottam ki. De ma már nagyon szép a természet, gyönyörű a környezet. Nagyon megszerettem Pécelt, szívesen látogatom meg személyesen az intézményeket. Nagyon sok helyen még mindig nem jártam.

– *Oktatási referensként pontosan mi a feladata? Az oktatási ügyeken kívül mi tartozik a munkaköréhez?*

– Meglehetősen szélesen értelmezhető ez a munkakör. Feladatom az összes oktatási intézmény (iskolák, óvodák) támogatása, felügyelete, ellenőrzése, igazgatása és az iskoláztatással összefüggő hatósági ügyek (például ha tanköteles korú gyermek nem jár iskolába) intézése. Tágabb értelemben nem csupán az önkormányzati intézmények tartoznak hozzám, hisz az egyházi fenntartásúakba, a Harangvirág Óvodába és a Szent Erzsébet Általános Iskolába is péceli gyermekek járnak, ezért – véleményem szerint – a velük való együttműködés a gyerekek oktatása okán közös érdekünk.

Jó érzéssel látom, hogy a városi ünnepeket az általános iskolák aktív és kreatív pedagógusai szépen kézben tudják tartani, és a nagyszerű gyermekszereplőknek köszönhetően színvonalas műsorokat láthatunk. Szerencsés, ha ők az ünnepeken keresztül is kötődnek városukhoz, Pécelhez.

A tanulmányi versenyek rendszerét megpróbáljuk egységbe fogni. Az önkormányzat erre a célra elkülönített egy szerény összeget. Fontosnak vélem, hogy Budapest szomszédságában minden kiemelkedően tehetséges gyermek jusson lehetőséghez, és teljesítményét ismerjük el. Hatalmas

építészeti és kulturális értékek, hagyományok találhatók Pécelen, ezt meg kell ismerni minden gyermeknek. Tegnap beszélünk Juhász János úrral, a Ráday-kastély gondnokával, egyeztetjük, hogy a helytörténeti vetélkedő utolsó fordulója a kastélyban lehessen.

A pedagógusok továbbképzésére nagyobb hangsúlyt szeretnénk helyezni. Ennek egyik hasznos módja az egymástól való tanulás, ezért is szervezzük április első napjaiban a „Péceli Pedagógiai Napok”-at. Egy kisvárosban, ahol van 4 óvoda, 3 általános iskola, 2 középiskola, jó, ha a pedagógusok ismerik egymás munkáját, lehetőségük van szakmai konzultációkra, tapasztalatcserére. Remélem, a pedagógusok el fognak jönni, és hasznosan töltik el ezt a három napot.

– *Van ebben a munkakörében támogatója?*

– Szerencsére valamennyi képviselővel jó a kapcsolat, és számíthatok az oktatási bizottságra, amelynek Dolhai úr a vezetője. Sok oktatási ügyet szeretnék a bizottság látókörébe bevonni. A képviselőket mindig meghívom a rendezvényekre. Azt szeretném elérni, hogy ismerjék meg a pedagógusok munkáját, legyenek büszkéek eredményeikre.

Gyümölcsöző a kapcsolat a Gyermekegészségügyi Szolgálat, vezetőjünkkel, Farkas Lászlóné Editkével. Sok gyermek kerül a látókörünkbe, akik középiskolába beiratkoztak, ám kimaradtak. Az ő ügyüket próbáljuk közösen megoldani, hisz ma már a gyerekek 18 éves korukig tankötelesek. Segítségemre vannak ebben az iskolák igazgatói is.

Rengeteg fiatalember huszonevesen jön rá, hogy érettségi nélkül nem tud szak-

mát tanulni. Az érettségi a feltétele szinte valamennyi szakma megszerzésének. A középiskolákban folyik felnőttek számára képzés. Sajnos, az általános iskolában, a Szemerében megszűnt ez az oktatási forma, ám ha igény van rá, szeretném újraindítani.

– *Sokan költöznek Pécelre fiatal értelmiségiek. Várhatóan ez magasabb elvárásokat támaszt a helyi oktatással, művelődéssel szemben is. Ez az igény kihívás az iskoláknak, az önkormányzatnak.*

– Aki gyermeket szeretne felnevelni, természetesen, hogy szeretné, ha minél jobb bölcsődébe, óvodába, majd iskolába járathatná. Úgy érzem, nem csupán az iskoláknak lesz feladva a lecke, hanem a fenntartónak is. Örömmel láttam a Topolyosban felépítendő óvoda-bölcsőde tervét, mert arra szükség van, és hosszú távon jól megtérülő befektetésnek vélem. Erős a főváros vonzása, sok szülő gondolja úgy, hogy sikeresebb lesz gyermeke, ha magas követelményeket támasztanak elé már az iskolában. Bár szerintem sok gyermek nem érett arra, hogy komoly versenyszelvényben működő oktatási intézménybe járjon, sokkal inkább fejlődik egy családi szellemben működő iskolában. Pécelen sze-rencsés a helyzet, mert a gyermekek a középiskolát is helyben tudják elvégezni.

– *Térjünk vissza a fiatalabb korosztály előtt álló áprilisi beiratkozásokra.*

– Óvodába kötelező járni a gyerekeknek öt éves koruktól. Szerencsére sok pécelinek van munkája, ezért sok szülő szeretné még korábban óvodába íratni gyermekét. Egyre több kérelem érkezik az óvodákba, valamennyi intézmény a felvehetőnél nagyobb létszámmal működik jelenleg. A Gesztenyésben 90 helyett 100, a Szivárványban 110 helyett 124, a Nyitnikékben 150 helyett 178 a létszám. A Többcélú Kistérségi Társulás közoktatási intézkedési tervet készít, ehhez népszerűségi adatokat kellett szolgáltatni. Ezekből az adatokból jól látszott, hogy a 0-2 és a 3-5 éves korosztályban meglehetősen magas a gyermeklétszám. Sajnos a bölcsőde is túltelítetten működik. Bízom benne, hogy 2009-ben már szerencsésebb lesz a helyzet a péceli intézményekben, ha sikerül megépíteni az új komplexumot.

– *Nem csupán az intézményekben kevés a hely, de a fiatalok kevés helyen tudják a szabadidejüket hasznosan eltölteni. Ebben lát valamilyen fejlődési lehetőséget?*

– A helyi szabadidős lehetőség kevés a városban. Szenczációsnak vélem a fiatalok számára szervezett éjszakai sportbajnok-

ságot, nagyra értékelem a szervezésben dr. Horváth Mária vezetésével közreműködők munkáját. Remélhetően elmozdul a holtpontról a Spartacus Egyesület helyzete, megerősödik a szervezet, és általa beindul az aktívabb sportélet a testület támogatásával. Remélhetően elkészül a gimnázium új sportcsarnoka, ez további sportágaknak (kézilabda, kosárlabda) ad majd helyet. Összefoglalva: úgy vélem, kívánatos irányba bővül a fiatalok számára hasznos időtöltés lehetősége. Szeretnénk egy sportolási és szabadidős adatbázist létrehozni a városi honlapon, ahol a kikapcsolódni, sportolni vágyók értesülhetnek a helyben igénybe vehető lehetőségekről.

– Sajnos néhány gyermek enyhébb vagy súlyosabb fogyatékoságánál fogva nagyobb odafigyelést igényel. Megkapják ők helyben a megfelelő ellátást?

– Sajátos nevelési igényű kisgyermek már az óvodákban is vannak, sőt a bölcsődében is. A Szemerében külön osztályokban tanulnak a tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermekek, de valamennyi intézménybe járnak néhányan. Komoly gond ez az egész oktatásügyben, de fel kell vállalni mindenkinek. A speciális ellátást igénylő gyermekekért óriási munkát végeznek a pedagógusok. Sokszor az iskolába kerülő gyerekek szokincse gyér, memóriájuk nem a korosztályuknak megfelelő, vagy olyan sérülésük van, ami miatt speciális ellátást igényelnek. Ebben segítséget nyújtanak az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai.

Sajnos vannak olyan gyerekek, akiket nem lehet integráltan tanítani. A súlyos fogyatékosággal élők számára a szegregált nevelés hatékonyabb. A költségvetési támogatások csökkenése ellenére a fo-

gyatékkal élő vagy bármilyen hátránnyal küzdő gyermekekre sokkal több időt kellene fordítani. Igyekszem megtalálni a forrásokat ahhoz, hogy a problémás gyermekekre több időt, energiát tudjunk fordítani.

– Az ősszel indult Egységes Pedagógiai Szakszolgálat munkája zökkenőmentes? Elegendő a logopédus, pszichológus péceli óraszám?

– Most még a napi ügyekre szorítok a Szolgálat munkája. Jelenleg például az óvodások iskolaérettségi vizsgálataira. A jogszabályok változása miatt a meglévő szakvéleményt újra kell értékelniük, újakat kell készíteniük.

A már említett április eleji konferencián egy egész napot fordítunk a viselkedésvizsgálattal kapcsolatos problémákra. Két nagyszerű pedagógus fog a témáról beszélni, Dick Zsuzsanna, a szakszolgálat vezetője és Kovács Péter, a Tüskevár Általános Iskola igazgatója. Sajnos ezek a gyerekek rengeteg konfliktust okoznak családon belül és az iskolai közösségekben, a problémát komolyan kell venni, nem szabad egy legyintéssel lemondani egyikükről sem.

A kompetencia alapú oktatás előtérbe került napjainkban. A Szivárvány Óvodában már szerezték tapasztalatot a kollégák egy HEFOP pályázatuk végrehajtása során. A megszerzett tapasztalatokat át tudják adni, ezzel segítséget nyújtanak a többi intézményben dolgozó pedagógus számára. Ezeket a korszerű ismereteket azért is próbáljuk átültetni a gyakorlatba, hisz a gyerekeknek majd felnőttként, amikor dolgozni fognak, kooperálniuk kell munkatársaikkal, környezetükkel, megfelelően kell kommunikálniuk, tudniuk kell csapatban hatékonyan dolgozniuk. A

gyerekeknek ezt már meg kell tanítanunk az iskolában.

– Tehát szeretné, ha valamennyi péceli kisgyermek a számára megfelelő oktatási intézménybe kerülne. Szám szerint mennyi gyermek kezdi az első osztályt szeptemberben?

– 176 tanköteles korú gyermek jár a péceli óvodákba. A népesség-nyilvántartó adataival nem egyezik meg ez a létszám, hisz nem minden péceli gyermek jár péceli óvodába, ám remélem, mindannyian Pécelen kezdik majd az iskolát. Ehhez igyekeztek a pedagógusok kedvet csinálni gyerekeknek, és a szülőkkel megismertetni: milyen az élet a Szemerében vagy a Petőfiben. A péceli óvodákban egészen kiváló munka folyik. Az óvodából iskolába kerülés gyakran okoz törést a gyerekeknek. A beiskolázási programok ezt próbálják áthidalni. Azt is nagyon jónak vélem, hogy az óvodák programja kicsit eltérő. Lehetőség van a gyermek számára legmegfelelőbb intézmény kiválasztására. Az általános iskola elvégzése után pedig járhatnak a gyerekek péceli középiskolába.

– Nem fáj a szíve, hogy nem a gyerekek közt tölti napjait?

– Talán épp ezért szeretek bemenni az intézményekbe. Most egy másfajta kihívást állítottam magam elé. Más ez a feladat, szeretném az oktatásügynek ezt az oldalát is megismerni. Munkakörömnél fogva én a fenntartót képviselem. A fenntartót az intézményein keresztül is megítélik. Nem mindegy, milyenek az iskolák, milyen az oktatás színvonala, ezért minden erőmmel azért dolgozom, hogy a legfontosabb feltételek biztosítva legyenek. Végző soron így is a gyerekekért dolgozom.

Apróné Orosz Margit

Óvodai beiratás a 2008/2009-es nevelési évre április 21-től 25-ig naponta 8-16 óráig

Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” című nevelési programmal dolgozó Szivárvány Óvoda szeretettel várja leendő óvodásait.

A 2002. 06. 01. és 2003. 12. 31. között született gyermekek számára a jelentkezés kötelező. (Az Oktatási Törvény IV. fejezet 24.§-a alapján szeptember 1-jétől a gyermek óvodai nevelés keretében folyó iskolai életmódra felkészítő foglalkozáson köteles részt venni.)

Beiratkozáshoz szükséges:

- A gyermek születési anyakönyvi kivonata
- Lakcímkártyája
- TAJ száma
- Oltási könyve
- A beírató szülő személyi igazolványa, lakcímkártyája
- Munkáltatói igazolás mindkét szülő részéről

Beiratkozáskor lehetőség nyílik az óvoda megismerésére, ezért javasoljuk, hogy gyermeküket is feltétlenül hozzák magukkal.

Kérjük, hogy keressék fel a lakóhelyükhöz legközelebb lévő óvodát is!

Címünk: Szivárvány Óvoda 2119 Pécel, Szent Imre krt. 13. Tel.: 06-20/801-2418

Tájékoztató az óvodai előjegyzésről

Az óvodai előjegyzés időpontját minden évben Pécel Város jegyzője írja ki.

**Az óvodai beiratkozás időpontja:
2008. április 21 – 25. 8-tól 16 óráig.**

Az óvodai felvétel, átvétel jelentkezés alapján történik. Az óvodába a gyermek harmadik életévének betöltése után vehető fel, de az ötödik életév betöltése után kötelező a beíratás. A szülő gyermeke óvodai felvételét, átvételét bármikor kérheti. Az újonnan jelentkező gyermekek fogadása az óvodai nevelési évben folyamatosan történik.

Dr. Varga János Zsolt
jegyző

Iskolanyitogató

A Petőfi Sándor Általános Iskola programjai sorában megkülönböztetett figyelmet szentelünk a leendő elsősöknek és szüleiknek szervezett rendezvényeknek. Már ősz óta lehetőséget biztosítunk a családoknak, hogy megismerhessék családi iskolánkat, az itt folyó munkát és természetesen a jövő esztendő elsős tanító néniit.

Az els kötetlen beszélgetésre teadélutánunkon került sor, ahol örömmel tapasztaltuk, hogy Pécelen lakó, de Pesten óvodába járó gyermekek szülei is érdeklődtek. Ezt követően nyílt tanítási napunkon is találkozhattunk új felnőtt és gyermek arcokkal.

Izgalommal várhatták intézményünket megismerni akaró kicsik és szüleik a Télapót, hiszen ellátogatott hozzánk, énekelt velünk és kíváncsian figyelte, hogy az ügyes kicsi ujjak, mi mindent kelműveskednek. A szülők érdeklődését ezalatt iskolánk életéből készített film vetítése kötötte le.

A hagyományos játékvárakra is sor került, ahol alkalmanként egyre több kicsi gyermek játszhatott együtt a tanító néikkel: Szilvi és Ica néniel, valamint Edit és Ildi néniel.

A vidám szombat délelőttök, a csillogó gyermekszemek, az elkészített alkotások öröme – bízunk benne – sok család számára könnyítette meg a döntést, miért is érdemes petőfisnek lenni.

Így április 11-én 8-17 óráig és 12-én 8-12 óráig szeretettel várjuk leendő tanítványaink szüleit a beiratkozásra iskolánk titkárságán! További információért kérjük, keressék fel honlapunkat: www.petofisuli.hu!

*Bendáné Ducza Enikő
az alsó tagozatos munkaközösség vezetője
A fotókat Benda Zsolt készítette*

Tájékoztató az iskolai beiratkozásról (általános iskola első osztályába)

A nevelési és oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. évi (VI. 8.) MKM rendelet 16. §-a alapján a szülő március 1-je és április 30-a között a községi, városi, kerületi, megyei jogú városi önkormányzat által meghirdetett időpontban köteles beírni tanköteles gyermekét. *Tanköteles az a gyermek, aki az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget elérte, és az adott év május 31-ig betölti a hatodik életévét.*

A szülő kérésére tankötelessé válhat a gyermek akkor is, ha hatodik életévét abban az évben december 31-ig tölti be. A tankötelezettség kezdetén minden gyermeket iskolába kell írni. A tankötelezettség teljesítéséről a szülő köteles gondoskodni. Amennyiben a szülő úgy dönt, hogy gyermeke még egy évig óvodában marad, akkor is jeleznie kell a lakóhelyéhez legközelebb eső általános iskolában.

A beíratáshoz az iskola kéri

- a szülő személyi igazolványát,
- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát,
- az óvoda véleményét,
- illetőleg, ha a gyermek nem járt óvodába, akkor a nevelési tanácsadó véleményét,
- a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd-, továbbá más fogyatékos gyermek esetén a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményét.

A tanuló (magántanuló) az iskolával tanulói jogviszonyban áll. A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik.

A felvételtől vagy átvételtől az iskola igazgatója dönt. Általános iskolában felvételi vizsga nem szervezhető.

Az általános iskola – beleértve a kijelölt iskolát is – köteles felvenni, átvenni azt a tanköteles tanulót, akinek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye a körzetében található (kötelező felvételt biztosító iskola). A kijelölt iskola, ha nem kötelező felvételt biztosító iskola, a tanuló felvételét csak helyhiány miatt tagadhatja meg. A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre. A tanuló a tanulói jogviszonyon alapuló jogait az előbbi időponttól kezdve gyakorolhatja. Jogszállás, illetőleg az iskola házirendje egyes jogok gyakorlását az első tanév megkezdéséhez kötheti.

Ha a szülő gyermeke tankötelezettségének teljesítésével kapcsolatban a jogszabályban előírt köteletségének nem tesz eleget, a jegyző elrendelheti a tankötelezettség teljesítését.

Pécel Város jegyzője az alábbiakban határozta meg a beíratkozás időpontjait:

– április 11. péntek 8-17 óráig és

– április 12. szombat 8-12 óráig.

Ha a gyermeküket nem a Pécel Város Önkormányzata által

fenntartott iskolába szeretnék beíratni, akkor ezt jelenteni kell abban az iskolában, ahová tartoznak (vasútvonalon túl, északi városrész – Petőfi Sándor Általános Iskola / vasútvonalon innen, déli városrész – Szemere Pál Általános Iskola).

A kiválasztott nem péceli iskolába a beíratkozás időpontja előtt (2008. április közepe-vége) felvételi kérelmet kell benyújtaniuk. Ebben a gyermek adatai mellett tanácsos röviden ismertetni választásuk indokait. A döntésről a kötelező beíratást követően az iskola írásban értesíti a szülőket. Ha a gyermek felvételt nyert, a körzetileg illetékes iskolának haladéktalanul be kell jelenteni, az erről szóló határozatot (befogadó nyilatkozatot) oda el kell juttatni.

A beíratással kapcsolatban felmerülő valamennyi kérdésben a Pécel Város Polgármesteri Hivatal (Gera Zoltán oktatási referens, Pécel, Kossuth tér 1. Tel: 28/452-745) szívesen áll rendelkezésükre.

*Dr. Varga János Zsolt
jegyző*

A Szemere-hajó Meseutazása az óvodásokkal

A tőlünk már megszokott módon, az idei tanévben is sok-sok programmal készültünk az óvodásoknak azzal a céllal, hogy megismerjék és megszeressék az iskolát.

Szeptemberben az Iskolanyitogató rendezvénysorozatunk zárásaként hívtuk meg őket és az óvónéniket, hogy nekik is megmutathassuk az új Szemere Iskolát. Micimackó a barátaival fogadta a vendégeket. A találkozó zárásaként 260 alsós kisdíák zengte Babits Mihály megzenésített versét: „Mindenik embernek a lelkében dal van...” Megható érzés volt felnőttek, gyerekek egyaránt!

Novemberben Márton napi lúdvásárra vártuk a piciket. Ekkor beülhettek egy technikaórára, ahol az iskolások segítségével

osztályos tanító néniktől. Vidáman, Brumi macis Szemere-zászlót lengetve indultak vissza az óvodába, hisz megtapasztalták, jó dolog az iskola, itt is olyan szeretet várja mindegyiküket, mint ami most is körülveszi őket.

Ezúton köszönöm az óvodáknak az együttműködést, a segítőkészséget, és az óvó néniknek, hogy fáradságot nem kímélve útra keltek a gyerekekkel, és elhozták őket ezekre a programokra.

Februárban a szüleik kíséretében érkeztek hozzánk az ovisok. Itt már igazi iskolás feladatok várták őket, csillagokat gyűjthettek, mint az iskolások, és a foglalkozás végén jutalomnyomdát kaptak a kezükre.

Egy héttel későbbre a szülőket hívtuk, ahol beszélgettünk az iskolai életünkről, megismerkedhettek a tanító nénikkel, a tanítási módszereikkel. Büszkén mutattuk meg az új iskolaépületet. Nagyon jó volt látni az arcukon a csodálatot, az elégedettséget, hogy ilyen gyönyörű környezetben okosodhatnak majd a csemeték.

Nekünk is megtisztelő és szívemengető érzés ebben a hajót formázó, különleges, színes iskolában tanítani, oktatni-nevelni a gyerekeket. Reméljük, meg tudtuk mutatni azt is, hogy ez a szép épület egy nyugalmas, szeretetteljes, gyermekszertető pedagóguscapatot rejt magában, akiknek a gyermekek lelke a legfontosabb, hisz ha az nyugodt, akkor a tanulás is könnyebben megy.

Március 29-én rendezzük meg a 3. Makk Marci Olimpiát, bízva abban, hogy az előző évekhez hasonlóan ismét nagy sikert arat majd ez a sportrendezvényünk.

Április 11-én 8.00-17.00 óráig, valamint 12-én 8.00-12.00 óráig várom azokat, akik úgy döntöttek, hogy „felszállnak a hajónkra”, és a Szemerébe íratják a gyermeküket.

Májusban is lesz még két programunk, 17-én egy szülői értekezletet tartunk, 24-én pedig a gyerekek ismerkedhetnek össze egymással és a tanító nénikkel.

Bízunk abban, hogy mindezek után szeptemberben vidáman, és nem a könnyeivel küszködve érkeznek majd hozzánk minden kis elsősünk!

*Vanyekné Holló Csilla
igazgatóhelyettes*

mindegyikük készített egy ludat. Ezt követően a közel kétszáz óvodás Lúdas Matyival és Galibával, a libával együtt járta körbe az iskolát, és kezében a saját lúdjával jókedvűen énekelte: „Száz liba egy sorban, mennek a nagy tóra....”

Januárban Mackóvárásra invitáltuk az óvodásokat, hogy együtt csalogassuk ki a medvét a barlangjából. Brumi macit és kicsinyét, Bocsit gyorsan a szívükbe zárták a kicsik, akik két bábelőadást is megnéztek, valamint verset és éneket tanultak a leendő első

Aliz néni hazatért...

... oda, ahonnét születésekor kiszakadt: az emberek fölötti szeretet világába, miután nyolcvankét éven át sugározta annak üzenetét. Tudom, hogy dogmatikailag nem helytálló, amit most leírok,

mégis le kell írnom, mert nem tudok jobb kifejezést: angyali természetű ember, azaz nevelő volt. Ez utóbbi tételt, nevezetesen, hogy emberré csak az nevelhet bennünket, aki maga is az, meg sem kellene magyarázni, ha körülöttünk-mellettünk nem éreznénk egyre fájdalmasabban az emberség hiányát. Ez a hiány nőtt nagyobbra a mostani márciussal, mely hazaszóltotta őt. Arról meg, hogy milyen az angyal, furcsa ezt mondani, de mindenkinek van tapasztalata: az a valaki, aki mindenre, még a negatívumokra is pozitívumokkal reagál, aki pozitív lény, mint a gyermek. Akinek pedig gyermekszíve megmarad egész életében, az nevelő, olyan, amilyen ő volt: Aliz néni.

Sosem csináltam titkot belőle, hogy milyen nagyra tartottam. Ha megkérdeztek, milyen a jó tanító, akkor azt feleltem, hogy olyan, mint Dr. Papp Sándorné Hayek Aliz. Hogy igazságtalan ne legyek, hozzáteszem: és mint több tanítónő kollégája abban az időben, amikor egy tantestület tagjai voltunk. Mind a négy gyermekemet ő tanította betűvetésre, s ezzel együtt arra, hogy igenis van szeretet, van tisztelet és tisztesség, igazság és becsület. Nem itt vagy amott,

hanem miközöttünk – ha úgy élünk! Ő pedig úgy élt, s vele együtt csak úgy lehetett élni. Nem ismert rossz vagy buta gyereket. Maki majom, a kesztyű-báb, akivel az első napokban megszólította a

kicsiket, sem volt rossz, csak egy kicsit buta, de az is csak azért, hogy kivilágoljon, hogy édes, szeretett gyerekei milyen jók és főleg milyen okosak.

Ízig-vérig modern pedagógus volt. Tudta, hogy ha a kisgyermek elhiszi, hogy jó, akkor jól fog viselkedni, ha elhiszi, hogy okos, akkor úgy tanul, hogy okos legyen. A pedagógia nagy igazságait könyvből is tanulta, hiszen művelt, olvasó, tájékozódó ember volt. Igazándiból azonban a szíve tanította a nevelés tudományára. Scientia amabilis – szeretetreméltó tudomány a nevelésé, ha valaki úgy megérti a titkát, mint ő.

Iskolát játszott a gyerekekkel. Létkérdés a játék a hat-tíz éves korosztálynál, a lehető legkomolyabb dolog, a játékkal vesszük őket teljes értékű gyermeknek, azaz embernek. Aliz néni komolyan játszott velük, nála szóba sem jöhetett, hogy a módszer rögeszméiért fölládozza az igazi nevelés céljait. Játék segítségével, de írni, olvasni, számolni, viselkedni kell együtt megtanulnunk – ez volt az értelme kettejük, a gyermek és tanító közösségének.

Nem lehajolt, hanem viszonyult hozzájuk, beszélte a nyelvüket, mert csak így juthattak egyetértésre a tanulás nagy ügyében. Felnőttként volt pajtásuk a játékban, így léphetett édesanyjuk helyébe, mert a követelmény csak ezekben az emberi viszonylatokban valósítható meg kisgyermekeknél. De ezekben megvalósítható. A sors nem adta meg neki a saját gyermekeket, s íme: sok száz gyermek édesanyja lehetett. Ha valamelyik gyermek neve hirtelen nem jutott eszébe, elkeresztelte őket, úgy becézte kicsinyeit, ahogy a szülők szokták. A kerek képű almácska lett, a hegyes orrú kis ravaszdi: rókácska, a szemüveges: professzor úr. Sok évtized alatt nem akadt szülő vagy gyerek, aki ezen megsértődött volna

– kitüntetésnek vették. Az is volt. Fültanúja voltam, amikor „nagy cula” nyolcadikossal beszélgetett, aki majd elolvadt a szeretettől, mikor egykori tanítója valahai becenevén szólította (mert hirtelen csak az jutott eszébe).

Negyven évig voltunk szomszédok. Soha egy hangos szó nem esett köztünk. Inkább az volt a kérdés, ki-miben tud a másiknak segíteni. Gyermekeimnek nemcsak tanítója, hanem harmadik nagymamája is volt. Aliz néni, akitől mindig lehetett valamit kapni: édességet, jó szót, simogatást, mikor mire volt szükségük.

Máris nagyon hiányzik valamennyiünknek: családja tagjainak, kollégáknak, barátoknak, valahai növendékeinek, szomszédoknak, családomnak és személy szerint nekem is. A nagy nevelők péceli panteonjában mostantól ott a helye Aliz néninek. De nemcsak emlékként, hanem elevenen ható erőforrásként, akinek életművéhez megújulni fordulhatnak munkájának mai folytatói.

Heltai Miklós

Aliz néni

Amikor RÁ gondolkodom, hiába keresek olyan történetet, szavakat emlékeimben, amivel több évtizedes közös munkánkban megbántott vagy megszorított volna. Nem találok. Nem is erről szeretnék írni. Arra emlékeznek, hogy milyen volt ő tanítványai között. Ő, a majd mindig ELSŐS tanító néni.

Még a szigorúnak indított szavak köntösében is ott bujkált az elrejtett derű, a kitörni kívánczó kedves nevetés. Megjátszott

hangját senki nem vette komolyan – ő maga sem –, de azok sem, akiknek szólt. Mégis csend lett az osztályban, figyelő szemek néztek rá, a gyerekek is eljátszották a megrettentet, s a munka folyt tovább. A derűs fegyelmezésnek olyan mestere volt, melyet mi, tanító társai meg sem próbáltunk utánozni. Ehhez ő kellett, a belső erőt, derűt kisugárzó drága Aliz néni. Volt lehajtott fejű gyermeke, de síró nagyon ritkán, talán soha.

Hogyan csinálta, számunkra is titok marad, de ámulva szemléltük, csodáltuk. Kezében a Maki bábuval csodákat művelt a gyermeki figyelem biztosítása érdekében. Szép fülbevalóit meg-megrázta, a gyerekek kacagtak, de szavára pillanatok alatt csend lett, és folyt tovább a komoly munka. Gyermekai hálásak voltak nevetéséért, majd az ezt követő rendért, melyben csodás eredményeket lehetett elérni. Szemük ragyogásával hálálták a sok dicséretet, a megszégyenítés száműzését, a simogatást, nyugalmat. Nem próbáltuk utánozni, hisz ő ajándékkal kapta ezt a különlegesen szép módszert felülről, ahogy ő vallotta és hitte.

Három gyermekemet indította első osztályban, s ők nagyon szerették tanítójukat, az iskolát, s mind a hárman erre a pályára léptek. S ahogy Alizkánk kerékpárjával felhajtott a hegyen, hogy belépjen az őt váró kis hatévesek közé, jó lenne, ha mindnyájan, akik gyerekekhez emelkedünk, vagy lehajolunk hozzájuk, ilyen oldó, csodatévő szeretettel lépünk be osztályainkba naponként a „szolgálatra”!

Hálás szeretettel:

Juhász Jenőné

Aliz néni emlékére

Kimondhatatlan fájdalommal értesültünk Pappné Alizka 2008. március 6-án bekövetkezett haláláról. Sajnos mozgáskorlátozottságunkból adódóan nem tudtunk elmenni a temetésére, azonban gyertyát gyújtottunk az emlékére, s közösen felidéztek a vele kapcsolatos szép élményeinket.

Aliz néni mindenekelőtt fénypont volt az otthon életében, derűlátásával, víg kedélyével, mosolyával, egy-egy

kedves szavával vidámságot varázsolt a szívünkbe. Mindig volt egy-egy vicc a tarsolyában, kifogyhatatlanul, és csodálatos előadókészséggel mondta el őket, mosolyt varázsolva az arcunkra. Szerette a szójátékokon alapuló vicceket.

– Mit kérdez az elszegényedett uralkodó a szolgájától?

– Apród, van apród?

– Hova mész fiam?

– Lapos elemér’.

– Nem azt kérdeztem, hogy hívnak!

Sok-sok éves tanítókodása során a szívéhez nőttek a gyermekek, ezt nagyon jól lemérhettük, amint egy-egy hozzátartozó meglátogatta szeretteit kisbabájával. Aliz néni már alig várta, hogy a kicsinek énekelhessen, becézgethesse, egy kis édességgel kedveskedjen neki.

Szerette a szépet maga körül mindenben – a gazdag mondanivalóval teli verseket, Wass Albert nagyon közel állt a szívéhez. Rendszeresen látogatta a Pitti Klub irodalmi, zenés rendezvényeit.

Rendszeresen és kitartóan fejtettük együtt a keresztrejtvényeket; milyen jó is volt egy-egy nehéz rejtvény után „megveregetni a vállunkat”, ahogyan ezt Ő mondani szokta.

Mindig a segítségére volt másoknak, különösen gyógyulást igénylő szobatársának. Mindig készen állt egy kis beszélgetésre, optimizmust sugárzott magából, lakótársait is támogatva, bátorítva.

Nap mint nap szóba kerül a neve, nagy űrt hagyott bennünk. Mégis, egy szép és igaz idézettel élve:

„Az igaz ember eltávozik, de a fénye megmarad.” (Dosztojevskij)
Nyugodjon békében!

Az ESE Baczoni István Rehabilitációs és Ápoló Otthon lakói nevében:

Árvay Mária
foglalkoztató nővér

Vidám születésnap

2008 tavaszán 5 éves a PAPE!

2003. márciusában 17 lelkes óvónő, óvodai dolgozó, tanító, tanár alakította meg a Péceli Alkotó Pedagógusok Egyesületét. Az alapítók célja az volt, hogy az alkotó munka mellett a város kulturális életében is részt vegyünk. Az elmúlt öt év alatt több művész kiállított a Ráday-kastélyban az egyesület szervezésében: Bakay Zita selyemfestményeket, Darányi Kati grafikákat. Minden évben meghirdettünk fotópályázatot, és ebből kiállítást rendeztünk a Petőfi Iskola aulájában. Az egyesületi tagok munkáit a Ráday-kastélyban és a Petőfi Sándor Általános Iskola aulájában nézhették meg az érdeklődők több alkalommal. Kétszer rendeztünk „Alkotó hétvége” programot, melyre a városlakók közül többen eljöttek, és velünk együtt festettek selymet, fűztek gyöngyöt. A programokhoz többször nyújtott támogatást Pécel Város Önkormányzata úgy, hogy támogatta beadott pályázatainkat. Munkánkat segítette még a Petőfi Sándor Általános Iskola vezetősége, mert helyet biztosított a foglalkozásoknak és kiállításainknak. Szeretnénk köszönetünket kifejezni mindazoknak, akik támogatták, segítettek eddigi munkánkat.

Az 5. születésnapunkat is „munkával” ünnepeltük, mert nyílt napot hirdettünk az érdeklődőknek. A Petőfi Sándor Általános Iskola ebédlőjében március 1-jén délelőtt közel harminc felnőtt és gyermek

gyűlt össze, hogy kipróbálja a selyem- és üvegfestést, márványozást, gyöngyfűzést. A napot vetítéssel kezdtük. Benda Zsolt készített az elmúlt öt évről egy rövid DVD-t, fényképes összefoglalót. A kellemes zenei aláfestés és a képek segítettek az örömteli emlékezést. Ezt követte a gyertyagyújtás és a két torta elfogyasztása. Végül elkezdődött az alkotó munka. Volt, aki kisebb selyemképet festett először, mások tojást, dobozt márványoztak, megint mások tojást öltöztettek gyöngybe, vagy éppen üvegképet festettek. A jó hangulatú délelőtt végére mindenkinek sikerült elkészíteni egy vagy két alkotást. A jelenlévők egybehangzó véleménye az volt, hogy jól érezték magukat, kellemesen telt a délelőtt, és örültek annak, hogy lehetőséget adtunk az egyesület munkájának megismerésére. „Mi-

lyen öröm örömet okozni. S az emberek mégis milyen ritkán szánják rá magukat.” – írta Németh László. Mi igyekszünk ezután még többször rászánni magunkat.

Reméljük, hogy a következő évek is – hasonlóan az eddigiekhez – szép eredményeket hoznak, célkitűzéseinket meg tudjuk valósítani, s tudunk örömet okozni, magunknak és másoknak is.

Belláné Jenei Sára

Isaszegi Történelmi Napok nyitórendezvényeiről

2008. március 14-15.

Március 14-én kora este tavaszköszöntésre gyűltek össze az isaszegi ifjak a Falumúzeumnál, ahol zenével, táncval és tűzzsonglőrök előadásával köszöntöttük a megújuló természetet. A rossz idő ellenére több mint kétszázan vettek részt az összejövetelen, így az egybegyűltek segítségével sikerült magunk közé csalogatni a tavasz hangulatát.

18.30-kor a Szent Márton Lovashagyomány-őrző Egyesület felvezetésével indult a fáklyás felvonulás a Szoborhegyre. A felvonuló fáklyás tömeg fényel töltötte meg az utcákat és a Szoborhegy környékét. A felvonulókat máglya és tavaszhívogató dallamok fogadták a hegy tetején. A Honvéd szobornál a kiszobábu elégetésével és táncos előadással vettünk végre búcsút a téli hidegtől. A jó hangulatról a Csatangoló Táncsoport és a Csata Táncegyüttes gondoskodott a Túlpart Együttes közreműködésével. Az estet vendéglátással zártuk: forró teával, forralt borral és zsíros kenyérral. Március 15-én délelőtt 10 órakor vette kezdetét a községi megemlékezés a Szoborhegyen. Biciklis, gyalogos turisták tömegei és az isaszegi lakosok sokasága gyűlt össze, hogy méltóképpen ünnepeljék

meg az 1848-49-es forradalom és szabadságharc kezdetének napját.

Az isaszegi induló felcsendültével a Szent Márton Lovashagyomány-őrző Egyesület lovasai ünnepélyes keretek között adták át nemzeti lobogónkat és Isaszeg Nagyközség zászlóját a Csata Táncegyüttes tagjainak, megnyitva ezzel az ünnepi műsort.

A műsor keretében Dávid Ibolya parlamenti képviselő mondott beszédet, a prózai előadást a Forrás Színház színészei adták a Csata Táncegyüttes közreműködésével. A megemlékezést ünnepélyes koszorúzás zárta.

A Szoborhegy lábánál a megemlékezés után a Csűrrentő Együttes fogadta a népet vidám dallamokkal, az Isaszegi Asszonykórus pedig énekszóval bírta maradásra az egybegyűlteket. A Szent Márton Lovashagyomány-őrző Egyesület és a péceli Kistáltos Lovarda lovas bemutatója szintén nagy sikert aratott. A rendezvényt a Csűrrentő Együttes táncházával zártuk, ahol moldvai táncokat sajtáthattak el a résztvevők.

*Verseczkyné Sziki Éva
és a Művelődési Otthon dolgozói*

Egyesületek rendezvényei a Fáy Iskolában

Az elmúlt hetekben két esti rendezvényre is sor került a Fáy Iskolában.

A Ráday Klub Kulturális Egyesület a Fáyokról, a Fáy családról, péceli történetükről szervezett estet a Fáy-kastélyban található iskolai könyvtárban. Az est egyik előadója, Karacs Zsigmond budapesti helytörténész, családkutató számos érdekességgel fűszerezve ismertette a Fáyak közel 500 éves péceli történetét. A Budapesti Helytörténeti Társaság egyik vezetője nem először járt Pécelen, rendszeres résztvevője a Heltai Miklós által fémjelzett Csökmei Kör rendezvényeinek, de köszönthetjük már más kastély-utas kirándulásokon is. Az iskola könyvtárosa, Nagybaranyi Katalin is vetített képes előadást tartott a témában. Ő is lelkes szakértője a témának.

A péceli Finn-Magyar Baráti Kör és az iskola finnországi és

Ivánkovicsné Polmüller Brigitta

svédországi tanulmányútjának élménybeszámolójára az iskola ebédlőjében került sor. Az iskola igazgatójának, Ivánkovicsné Polmüller Brigittának vezetésével tanári küldöttség járt Svédországban és Finnországban az elmúlt őszön. A szoros programban két partneriskolát látogattak meg, az egyiket Stockholm mellett, a másikat Iisalminak, Pécel testvérvárosának vonzáskörzetében. Az élménybeszámoló döntő többségben az ottani oktatásról szólt, kiemelve azokat a technikai lehetőségeket, amelyekkel rendelkeznek. Sok száz vetített képet is láthattunk, amelyek az út során készültek.

Zárszóként szó esett a Fáy Iskola közelgő rendezvényéről, az április utolsó szombatján a péceli Kishársasban tartandó egész napos lovas eseményről, ahová szeretettel várnak minden érdeklődőt.

Ivánkovics Zoltán

Karacs Zsigmond

Legyen mecénásunk az 1 százalékkal!

Bármennyire hihetetlen: a jogosultaknak még az egyharmada sem rendelkezik a személyi jövedelemadó közérdekű célra, így a sok gonddal küszködő civil szervezetek erőfeszítéseinek támogatására felajánlható 1 százalékaról! A gazdátlanul maradt adóforintok milliárdjai így az állami költségvetés bevételei közé kerülnek, miközben a jó ügyet szolgáló alapítványok és egyesületek tekintélyes része – velünk együtt – súlyos pénzügyi problémákkal küszködik.

Ezért fordulunk Önhöz is azzal a kéréssel, hogy adóbevallásának elkészítésekor feltétlenül határozza meg személyi jövedelemadója 1 százalékanak címzettjét. Egyidejűleg arra is ügyeljen, hogy hiánytalanul tegyen eleget az APEH csomagjában megtalálható előírásoknak, mert a szabályok egy része és a nyomtatvány is megváltozott.

Ha csak teheti, vegye pártfogásába a kiemelkedően közhasznú TermészetBÚVÁR Alapítványt, és ezt az adószámot írja a kedvezményezett meghatározását szolgáló rubrikába:

19624246-2-41

TermészetBÚVÁR Alapítvány

A gondoskodás méltósága
ESE Egymást Segítő Egyesület
 kiemelkedően közhasznú szervezet

1%

Adószámunk: 19173245-2-13

PÉLDAKÉP DLI

1%-ot gyűjtő helyi civilek

Vásártéri Gyermekéért Alapítvány: **18660764-1-13**
 Péceli Petőfi Sándor Férfikórus Alapítvány: **19185033-1-13**
 Péceli Magyar-Finn Baráti Kör: **18706725-1-13**
 Harmónia-Pécel Alapítvány: **19175261 1 13**

Akinek a kíváncsiság az öröksége

Hír: dr. Hovanyecz László újságíró, péceli lakos a Magyar Sajtó Napján 2008. március 14-én – több évtizedes kiemelkedő újságírói tevékenységének elismerésül – „Aranytoll” díjat vehetett át.

Amikor 1978-ban a Magyar Újságírók Országos Szövetsége, a MÚOSZ az „Aranytoll” életmű-elismerést jelképező díjat megalapította, dr. Hovanyecz László 38 éves volt, Pécelen élt családjával, és az ELTE-n tanított. 1978-ban már 14 éve tanított, írt és publikált. Nem volt ez titok, mégis kevesen tudtak erről. Azóta eltelt még 30 év. Változatlanul tanítással és egyre inkább az írással. Már sokan ismerik és tisztelik. Újságírónak vallja magát, sült realistának, akit csak a tények érdekelnek. Nem tud semmit sem kitalálni, szépírással sohasem próbálkozott – mondja önmagáról. Történész doktor, akit érdekel az irodalom. Írásai közt kevés az írókról szóló. Egy kis könyvben Bródy Sándor és Gárdonyi Géza kapcsolatának történetét dolgozta fel. Amint mondja, máig kevesen tudják, hogy az Egri csillagok Budapestet nagyon nem szerető íróját Bródy telepítette saját szülővárosába, ahol az rátalált legfontosabb témájára. Az újságíró szereti a kivételeket.

Valószínű megmagyarázhatatlan összefüggések is vannak az újságíró téma és személyválasztásában a választó és a választott között. Erről vall a Csányi Vilmos etológusról szóló interjúkötet, továbbá az „Értéktéremtők” című interjú-könyvsorozat Sára Sándoron át Töröcsik Mariig, Garas Dezsőtől Kányádi Sándorig. Vannak mégis az interjúalanyokban az újságíróval is közös képességek: az életkezdés hátrányából kitörni tudás, a küzdelem és a siker. Az Értéktéremtők interjúköteteiben szereplő Egyek a 2001-ben megalapított „Hazám-díj” kiválasztottjai. Nem hollywoodi sikertörténetek ezek, hanem sajátos magyar életút-rajzok, amelyekből hazánk huszadik századi története kerekedik ki. A Hazám-díjjal elismert alkotók Magyarország szolgálatában tették dolgukat. Hovanyecz László az embert és életművét úgy hozza hozzánk közel az interjúkban, hogy az ember mögött ott látjuk országunkat, a Kárpát-medencét, sőt egy leginkább csak a fantáziánkban élő világot, amelyet Közép-Európának nevezünk.

Hovanyecz László látásmódjának különlegességét az a kivételek történelmi tudás és a képesség adja, amellyel a mindenség összefüggéseiből kilépő embert láttatni tudja az olvasóval. Tényszerűen. Csak semmi pátoz, semmi szépírói érzékenyítő trükk – mondja módszeréről.

Érdeklődésemre annyit árul el magáról, hogy a peremhelyzetű ember sorsa érinti meg. Mindig, mindenkor. A miértekről vallomásszerűen beszél, érintetlen. Nagyon korán találkozott az ember kegyetlen világával:

– Az első, máig felejthetetlen emlékeket egy 1943 májusában történt családi esemény véste – egy három éves gyermek számára brutális módon – az emlékezetembe. Nevezetes nap volt, hisz aznap érkezett meg apám a Don-kanyarból. Édesanyámmal alberletben laktunk szülővárosomban, Gyöngyösön. Apám, röviddel megérkezése után látni akarta szüleit. Tehát édesanyám, apám és én elmentünk a nagyszülői házhoz. Nem tudtunk az ajtón bejutni. Dulakodás hangját hallva, apám betörte az ajtót. A látvány iszonyú volt, nagyapám a földön nagymamámat verte kegyetlen erővel. Apám láttán nagyapám felugrott, és szó nélkül kirohant. Apám utána. Nagyapám beesett a ház előtt húzódó árokba, és apám ott taposta, míg a szuszából kifogyott. Ez a történet mindig eszembe jut, amikor az emberi visszaemlékezésekben a kíméletlen paraszti élet idillikusra festődik. Három évesen meglátni és felismerni a természetesben az iszonyatot – egy életre meghatározó élmény.

Egyke voltam. Mindkét nagyanyám tizenöt gyermeket szült, az egyik hetet, a másik négyet nevelt fel. Nagyon érdekelt a családuk eredete. Ám a paraszti világban – amint azt Illyés Gyula is feljegyezte a Puszták népében – rövid a történelmi emlékezet. Én egyik dédanyámig jutottam a nyomozás-

ban. Ő, Farkas Rozália Bodonyból származott. Cselédlánynak került Gyöngyöstre, de sokra vitte: baromfi-kofa lett. Nemrég – mondja vidámodó, távolba néző tekintettel – elmentünk Bodonyba, dédnagyanyám, született Farkas Rozália szülőfalujába öt lányom közül az egyikkel Terivel, apanap alkalmából. Az apanap – teszi hozzá magyarázatként – azt jelenti, hogy olyankor kettőnké az egyik nap, amikor ő hazajön Németországból, ahol férjénél van. Bodony

Díjai:

1999. Minőségi Újságírásért Díj Ecce homo 1999. ápr.3. Népszabadság
2000. Demény Pál emlékérem
2003. Pethő Sándor Újságírói Díj
2004. Akadémiai Újságírói Díj
Népszabadság szakmai díj négy alkalommal (1991, 1992, 1995, 2000 – a kollégák szavazatai alapján)
2008. Aranytoll díj

aprócska falu, Gyöngyöstől úgy huszonöt kilométerre, a Kékes mögött. Szerény település. Az utolsó valamire való, nem túl díszes épület a valószínűleg a hetvenes években épült művelődési ház. De paraszti rendtartás szerinti tisztaság mindenütt. Értelemszerű, hogy nem kérdezősködtünk a valószínűleg az 1850-es évek végén született néhai Farkas Rozáliáról, hanem elmentünk a temetőbe. A gyakori Farkas feliratú fejfák nagy részén szerepelt a Farkas Rozália név. Farkas Rozália dédanyám fér-

jéről, Hovanyecz Andrásról még ennyit sem lehet megtudni. A Hovanyecz név szlovák eredetű, és az e nyelvet beszélők szerint annyit jelent: „örökbefogadó”.

Visszatérve a gyöngyösi gyermekévekre és az iskolára, a szerencse szó jut elsőnek eszembe. Nem sok könyv akadt a szülői házban, de egy jómódú fogorvos fia volt az osztálytársam, először az ő könyvtárukból, majd az 1952-ben megszervezett városi könyvtárból hozzájuthattam szenvedélyem tárgyához, a könyvhöz. Függőségem a betűtől korán kialakult, és azóta sem szűnik. A százkötetes Jókai-sorozatot egy év alatt olvastam el, majd Mikszáth, Móricz következett, nehéz volna folytatni, kik még. Azt, hogy az iskolában miért tartoztam a legjobbak közé, nem a jó tanulásomnak tudom be, hanem az olvasásnak. Igazából nem kellett tanulnom, elég muníciót adtak a könyvek a jeles bizonyítványokhoz. Ámbár apám igen egyszerűen fogalmazta meg a számomra adódó választást: „vagy tanulsz, vagy agyonverlek”. Kijátszottam őt. Nem tanultam, olvastam.

Édesanyám – lágyultak jelenbe vonásai, ahogy emlékezett –, édesanyám 2000. január 26-án, 85 éves korában halt meg. A halála előtti utolsó egy hónapot kivéve tökéletes memóriával, új iránti fogékonysággal élt közöttünk. Az ő páratlan intellektusának alapvető szerepe volt abban, hogy az érettségi után – egy segédmunkás évet követően – egyetemre, a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemre kerültem. Édesanyám férjhezmenetele előtt cselédként szolgált egy járásbírónál. Ott látta, hogy másképp

is lehet – sőt: kell – élni. Tanulva, olvasva. Olvasás-függőségem olykor őt is nehéz helyzetbe hozta.

Apai törvény volt nálunk, hogy az ebédnek pontban délben az asztalon kellett lennie. Egy alkalommal az én hibámból súlyos törvénysértés történt. Ugyanis az én feladatomból volt a főzéshez a tűz etetése szülővenyigével. Az unalmas ténykedés közben – 13 éves lehettem – a Robinsont olvastam. Péntek volt, tizenharmadika. Anyámnak nevetve meséltem, milyen érdekes, hogy éppen ma olvasok Robinsontól és Péntek nevű szolgájáról. Rövid időre magamra hagyott a tészta főzéséhez szükséges lobogó tűz őrizetében. Olvasásba feledkeztem. A venyigetűz hamar elhamvadt. A tészta szétázott. Apám léptei halatlanszettek a kertkapu felől. Édesanyám csak annyit mondott, „péntek tizenhárom”, és bevágta a tűzbe a könyvet. Apám szokásos többijét már nem jegyeztem emlékezetbe, de minden péntek tizenharmadikán erre az esetre emlékszem.

Édesanyám – erre apám is igen büszke volt – igen jól főzött. Ez is ritkaság volt a paraszti világban, mert nem volt miből jól főzni. Anyám főzési tudományát ugyan csak a járásbíróknál sajátította el. Mikor a nagylányok külföldi útjukról hazatérve egzotikus ételreceptekkel lepték meg nagymamájukat, élvezettel próbálkoztak az új ízekkel és fűszerekkel. Kíváncsisága élete végéig megmaradt. Azt hiszem, ez a legértékesebb örökségem: a kíváncsiság.

– *Milyenek voltak az egyetemi évek?*

– *Érezhetően kizökkent az emlékezésből. Skolasztikusan, gyakorlott nyilatkozóként sorolja életrajzi adatait:*

– Az ELTE-t 1964-ben fejeztem be magyar-történelem szakon. A debreceni Kosuth Lajos Tudományegyetemre mentem oktatónak. Nem igazán ismert, hogy a hatvanas-hetvenes évek tulajdonképpen a harmadik reformkort jelentették Magyarországon. Az ELTE Eötvös-kollégiumának műhelyei – zárójelben jegyzem meg, hogy én ókori egyiptológiát és az ókori római irodalom tárgyait vettem fel – akkortájt kezdtek mozgolódni a kultúrában és ezen belül az irodalomban. A Kollégiumban és később Debrecenben, ha a beszélgető társaságra esett volna a mennyezeti lámpa, minimum tíz költőt ért volna találat. Én nem tartoztam közéjük, de rendszeresen írtam megyei lapokba és az Élet és Irodalomba. Elsősorban film-, és könyvkri-

Életrajzi adatok:

1940. május 23. Gyöngyös
1958. érettségi Gyöngyös
1959 Eötvös-kollégista Bp. ELTE, 1964 kitűnő diploma
1967 KLTE Debrecen, bölcsész, 1969 KLTE – történelemből doktorált
1964-90 egyetemeken tanít,
(1964-1974 KLTE, 1974-1980 ELTE)
1969-70 Franciaország – ösztöndíjas
1980-tól 1998-ig a Társadalmi Szemle rovatvezetője
1983-tól 1988-ig a Mozgó Világ főszerkesztő-helyettese
1985-től a Népszabadság munkatársa,
1988-89-ben a lap főszerkesztő-helyettese, később főmunkatársa
2005 óta nyugdíjasként dolgozik a lapnak
Jelenleg két folyóirat szerkesztője (Tekintet, Európai Tükör)

tikákat, később a szociográfia műfajában kerestem témákat. Igen élénk volt a kulturális és közösségi élet körülöttem. Két klubot alapítottam, de a fociudásom is besegített a közösségfejlesztésbe és a népszerűségbe. A debreceni tíz év életem igen boldog és sikeres korszaka volt.

– *Mi érdekelt elsősorban?*

– Az ember. Az egy. Egy-egy embersors bemutatásával rést ütni a társadalom rendszerén.

Ez az ábrázolásmód akkoriban tabukat döntött. Gondoljunk Kovács András „Nehéz emberek” című filmjére. A „Magyarország felfedezése” sorozat a hazai szociográfia második virágkora volt a hatvanas-hetvenes évektől. A kor írói – Sánta Ferenctől Fejes Endrén át Moldova Györgyig – tömegeket mozgató ironikus és véresen komoly társadalombírálatokat írtak akkoriban, erről is elfelejtkeztek mára. Hihetetlen közönséget vonzottak a hatvanas években az írói estek. Az akkor íródott szociográfiai művek mára nagy értékű kordokumentumok lettek.

Aztán a felgyorsult változások következtében a valóság írói ábrázolása műfajt váltott, én maradtam saját műfajomnál, a tény-újságírásnál és az interjúknál.

– *Véglegesen eldöntöted, hogy sem regény, sem önéletrajz és irodalmi fikciós írás?*

– Bevallom – *titokzatoskodik* – lassan engedek egy kiadó unszolásának, és megírok egy könyvet. Apai nagyapám lenne a főszereplő, az ő 1940-1953 közötti élet-története. Személyes történelem. A véres valóság.

– *Kiemelnék egy tőled nem sűrűn olvasható műfajú írást, egy esszét, amiért 1999-ben „Minőségi újságírói díjat” kaptál. A címe: Ecce Homo, megjelent 1999. április 3-án a Népszabadságban. Aktualitását nemcsak a hívszót ünnepe, hanem Koszovó függetlenségének kikiáltása és elismertetése is adja. Ezen kívül ez az esszé tananyag lehetne újságíró iskolában. Megengeded*

az után-közlését az ESE Híradóban? – Természetesen. A mai koszovói helyzet megértéséhez a történelemismeret nélkülözhetetlen. A kétpólusú hatalom a világban véget ért, most egy többpólusú világ van kialakulóban. Walt Rostow, a nagy amerikai közgazdász mondta gyakran: „Nem szereztek jóslni, főleg a jövőt illetően nem.” A kiváló tudós önironikus megállapítása jól mutatja, hogy a nemzetközi folyamatokkal kapcsolatos prognózis mennyire kockázatos. De az biztos, hogy az Európai Unió nélkül térségünk kis nemzetei semmire nem mennek.

– *Politizálhatunk?*

– Nagyon nem. Vagy nem nagyon. Persze van véleményem, de elmúlt fölültem az az idő, amikor harcosan vitakoztam. Inkább csendesen szemlélődöm és olvasok. Becsléseket például, amelyek szerint 2020 előtt nem várható a rendszerváltás befejezése. Az emberek Magyarországon még mindig nem ismerik kellőképp a kapitalizmus természetét. Igaz, máshol sem. Mert ez a mostani minden korábbtól különbözik. A nálunk zajló átalakulás egy roppant méretű világváltozás része. Nagyon nehéz felfogni, megérteni, mi történik velünk. Annál inkább, mivel ami történik, annak a változás a lényege. Nem lesz nyugalom abban a formában, ahogyan azt sokan remélik. Ezzel bizony nem könnyű megbékélni. Hogy ilyen körülmények között mi a teendő, azt az újabb nemzedékeknek kell kitalálniuk. De a történelem ebből áll: a mindenkori új nemzedékek megoldják az éppen adódó problémákat, azután csinálnak másokat, hogy az utánuk következőknek is maradjon dolguk.

Hatvannyolc éves vagyok és elégedett. Sokkal többet értem el, mint amit valaha gondoltam elérni. Három gyermeket találtam ki magamnak ifjúkoromban, lett öt. Van munkám, nagy kertem és házam. Tagja vagyok az MTI Tulajdonosi Tanácsadói Testületének, azután folyóiratot szerkesztek, az Európai Tükör és a Tekintet címűt. Rendszeresen írok a Népszabadságba. Reggelente a határidők nyomasztanak, nem az itt fáj, ott fáj. Azért szomorít a minőségromlás az újságírásban is. Az igénytelenség, a felületesség, a felkészületlenség. Kivételként elsősorban Friderikusz Sándort említeném. Örültem, hogy az idei Szabad Sajtó díjat ő kapta, mert ez annak elismerése, hogy közérthetően tárgyalja a képernyőn az úgynevezett nemzeti sorskérdéseket.

Az írott és elektronikus médiavilág témájában sokáig beszélgetünk. Észrevételül folyik át a téma a mindennapok legégetőbb társadalmi bajaihoz, és a szegénység, a cigányság problémáinak megoldáskereséséhez. Hallgatjuk egymást figyelmesen. Amikor nemzetek és népek többszázados vesszőfutásait beszéljük Európán történelmében, elfogynak kérdéseim és mondataim. Hallgatom a történelem óráit.

Némethy Mária

Könyvei:

Csányi Vilmos: A zseblámpás ember 2001.
E-világi beszélgetések 2003.
Eger két írócsillaga: Bródy Sándor és Gárdonyi Géza 2005.
Hunyady Margit (szerkesztő) 2006.
Bródy Sándor feleségének története (író és szerkesztő) 2007.
Értéktérmentők I. 2005, II. 2006, III. 2007.

Hovanyecz László: Ecce homo

Az asszony a kiseddel. Ahogy kétezer fős menet élén menekülve, rohanva szoptat. Ez a mostani húsvét legjellemzőbb képe ezen a tájon. Ecce homo. Íme az ember. Akinek a szenvedéstörténete a názáreti születése után 1999 esztendővel íródik, és 1966 évvel azután, hogy a názáretit harminchárom éves korában keresztre feszítették.

Vélhetjük, hogy a Golgota hegyénél jóval nagyobb meredélyt

megmászó, kisedével talán a keresztet vivőnél többször is földre eső koszovói asszony aligha gondol Krisztusra, hiszen muzulmán. Ha valakihez fohászkodik, az inkább Allah vagy Mohamed. Éppen ezért kell menekülnie. Mert nem Krisztus-hívó.

Vélhetjük, de nem lehetünk benne bizonyosak. Ne feledjük: Albánia lakosságának egyharmada görögkeleti vallású – éppúgy, mint a szerbek – és római katolikusok. Koszovóban is vannak görögkeleti vallású albánok. Valószínű, hogy amikor a szerb csapatok a macedón vagy az albán határ felé terelik Koszovó lakóit, nem kérdezik meg tőlük, milyen vallásúak. Ha így történne, furcsa dolgok derülnének ki. Esetleg találnának közöttük szefárdokat is. Olyan zsidókat, akik 1492-ben, az Újvilág felfedezésének évében üzettek el az Ibériai-félszigetről, és az akkor vallási szempontból sokkal türelmesebb Balkán-félszigetre menekültek. Ám ez az elűzés nem akadályozta meg őket abban, hogy máig megőrizték gyönyörű nyelvüket, a ladinót (lásd: latin), amely a majdan államnyelvvé fejlődő kasztíliai spanyol igen régies változatának és némely héber elemeknek a vegyüléke. Szóval a szefárdok a spanyolok csángói volnának. De miként muzulmán, görögkeleti és római katolikus testvéreiket, őket is azért üldözik, pusztítják a szerbek, mert albánok.

Ecce homo. Íme az ember. A szerb ember. Aki oly önfeláldozóan harcolt egyik legnagyobb királyunk, Zsigmond oldalán. Még jóval az 1492-es szefárd exodus előtt, 1389-ben, a rigómezei csatában. Vajon hány, esténként televíziót néző magyar középiskolás tudja, hogy Rigómező – ahogyan szerb fegyvertársaink már akkor hívták: Kosovo-Polje – az a terület, amelyet hosszú ideje minden nap láthat a képernyőn? Vajon hányan tudják e hazában, hogy noha Rigómezőn magyar és szerb egyaránt vereséget szenvedett, a szerbeké sokkal súlyosabb volt?

A még majd ötven esztendőn át uralkodó Luxemburgi Zsigmond tovább építette Magyarországot és a saját hatalmát: német-római császárnak is megválasztották. S utána jöttek a Hunya-

diak, velük a magyar reneszánsz. Amikor Mátyás, az igazságos lehunyta szemét, már több mint egy évszázada tartott a szerbek szenvedéstörténete. S tart még majd négy évszázadon át. Gondolkodik-e vajon valaki ebben a hazában azon, hogy míg mi nem szününk meg a százötven esztendő török hódoltságát panaszolni, a szerbeknek majd fél évezrednyi jutott belőle? Gondol-e rá bárki is, hogy miközben Európa védőbástyájának mondjuk magunkat, voltak európai népek, amelyek jóval hosszabb ideig állták az ottomán birodalom kegyetlen elnyomását, mint a magyar? Csak itt a szomszédban a szerbek mellett például a románok.

Erre talán épp most a legidősebb gondolni. Amikor az európai kultúra kialakulása szempontjából oly fontos krisztusi szenvedéstörténetre emlékezünk. Most a legidősebb azon töprengeni, vajon csupán az emberi gyarlóság vagy valami sokkal nagyobb erő-e az oka mindannak a borzalomnak, ami most megint hozzánk közel esik meg.

Persze Magyarország tényleg Európa egyik védőbástyája volt a török elleni harcban. De Európa talán nem is maradt hálátlan. 1686-ban nemzetközi erők szabadítják fel Budát. S mennek tovább. Egészen a szerb határig. Odább azonban nem jutnak. Így történhet, hogy amikor befejeződik Magyarországnak az európai erők általi felszabadítása, szerb családok tízezrei hagyják el otthonaikat, amelyek továbbra is török uralom alatt maradnak. Magyar földre menekülnek. Legyünk igazságosak: a Habsburg uralkodók védőszárnyai alá.

Tudtak-e azok a szerbek a XVII-XVIII. század fordulóján valamit arról, hogy egy világhatalmi játszma eszközei? Aligha. Talán csak akkor érezték, hogy csöbörből vödörbe estek, amikor Szerbia északi részéről is kiűzték az osztrákok a törököket, és rögtön megkezdődött az erőszakos katolikus térítés. Ez is hozzátartozik ennek a térségnek a szenvedéstörténetéhez.

Ecce homo. Íme a katolikus ember. Akinek a reformációtól elszenvedett sérelmei azt diktálják, hogy katolizálja azt is, aki soha nem volt katolikus. Így sikerült elérni, hogy a Habsburgokra olyan nagy reménységgel tekintő szerbek másfelé forduljanak. Az ugyancsak pravoszláv – vagyis igazhitű – Oroszország felé, amely a XVIII. században kezdi meg európai nagyhatalmi pályafutását. A sokat kárhozott pánszlávizmus tehát elsődlegesen pravoszlávizmus. Nem a szláv vér hívó szavára figyelnek a szerbek.

Hanem a leghatalmasabb görögkeleti uralkodóra, aki egyben a legnagyobb pravoszláv egyház feje. Az orosz cárbán nem is csalatkoznak. Az 1806–1812 közötti orosz-török háborút lezáró bukaresti békében Oroszország autonómiát köt ki Szerbia számára. Ez azonban még nem a teljes függetlenség. Arra 1878-ig kell várni, amikor a sokadik orosz-török háború nyomán tényleg létrejön az önálló Szerbia.

Ecce homo. Íme az ember. Még mindig a szerb. Akinek örök mementóul hagytak a törökök Nis városában egy tornyot.

Több ezernyi szerb koponyájából rakták, ma is látható. Vajon mit tanulnak belőle az utódok?

Ecce homo. Íme az ember. A magyar ember. Gróf Andrássy Gyula. Az Osztrák-Magyar Monarchia külügyminisztere. Aki folyton arról beszél, hogy a soknemzetiségű birodalom olyan túlterhelt csónak, amelybe, ha aranyat tesznek, akkor elsüllyed. Ámde, amikor 1878-ban Bosznia-Hercegovinából kivonul az oroszok által megvert török, úgy látja, ezt az utolsó terhet még elbírná az a sarka.

Hogy nem bírta el, az már az első világháború előtt látható volt. Szabolcsi Miksa, az Egyenlőség című lap szerkesztője arról a

hatalmas fejlődésről számol be boszniai útinaplójában, amely az osztrák-magyar behatolás nyomán állt be a bosnyák területeken. Hogy milyen békében élnek ott a szefárd zsidó közösségek. Egyúttal azt panaszolja, hogy mindenféle szerbek lázítanak az idegen elnyomás ellen. Röviddel az útinapló megjelenése után következett Gavriilo Princip szerb diák merénylete.

Ecce homo. Íme az ember. A szerb ember. Ivo Andric, a Boszniában született szerb író. Egy a húszas években – a már egyesült délszláv államban – játszódo novellájában idéz meg egy emigrációra készülő szefárd zsidót (akivel épp Szabolcsi is találkozhatott). – Uram, innen el kell menni – mondja fájdalmas arccal az írónak. Andric egész életében azért ír, hogy ne kelljen elmenekülnie senkinek a délszláv tájakról. 1961-ben kapott Nobel-díjat. Vélhetnénk, azért, mert az emberi szenvedéstörténetek vérrel áztatott földjén mindig a megbékélésért küzdött. Ám arra is gondolhatunk, hogy a kitüntetés inkább a Szovjetunióval mindig szemben álló Tito marsall politikájának szólt. Mert úgy tetszik, Ivo Andric műveiből senki nem tanult semmit. Sem azok a nagyhatalmak, amelyek a demokrácia nevében segítették Jugoszlávia szétszabdálását, sem az egykori délszláv állam politikusai. Ha Andric hídja megmaradt is a Drinán, a horvátok lerombolták Szinán pasa és Csontváry mostari hídját a Neretván.

Ecce homo. Íme az ember. Megint a menekülő albán asszony a gyerekekkel. Vajon mire gondolhat? Vajon tudja-e, hogy milyen hatalmi játszma játékszere ő? És a kised sejtetheti-e, hogy talán csak azért mentik az életét, hogy ha majd felnő, legyen aki bosszút áll a szerbekben?

(Megjelent a Népszabadság 1999. április 3-i számában.
A szerző a cikkért a Minőségi Újságíróért-díjat kapta.)

Állaspályázat

Az Egymást Segítő Egyesület (ESE) pályázatot hirdet isaszegi **Alemány Erzsébet Fogyatékosok Integrált Intézményének** (Lakóotthon, Fogyatékosok Nappali Intézménye, Támogató Szolgálat, Pedagógiai Szakszolgálat) **vezetésére.**

Pályázati feltételek: gyógypedagógiai diploma; minimum 5 éves vezetői gyakorlat.

Előnyt jelent: gépjárművezetői engedély.

Fizetés: közalkalmazotti besorolás szerint.

Az állás betölthető: 2008. május 1-jétől

A pályázatra jelentkezni lehet 2008. április 25-ig Némethy Máriánál (2119 Pécel, Pihenő u. 2. vagy ese@vnet.hu címen) szakmai önéletrajzzal, iskolai végzettséget igazoló dokumentumokkal. **Bővebb információ** a 06-28/454-076 vagy a 06-28/454-077 telefonszámokon kérhető.

A VÉDESE Rehabilitációs Foglalkoztató és Szociális Segítő Kht. pályázatot hirdet **dietetikus munkakör betöltésére.**

Pályázati feltételek: – felsőfokú szakirányú végzettség,
– szakmai önéletrajz.

Munkavégzés helye: Isaszeg és Pécel

Fizetés: a Munka Törvénykönyve szerint

A pályázat benyújtási határideje: 2008. május 1.

Az állás betölthető: 2008. június 1-jétől

Érdeklődni és jelentkezni lehet: Némethy Máriánál az ESE központi címén (2119 Pécel, Pihenő u. 2.) személyesen, a 06-28/454-076 vagy a 06-28/454-077-es telefonszámokon, illetve az ese@vnet.hu e-mail címen.

További információ a www.egymast-segito.hu honlapon található.

Koszovó

A Kosovo név Kosovo Polje vidék nevének lerövidült változata, amelynek jelentése „Rigómező”. A környéken zajló és a magyar történelemhez is kapcsolódó középkori csaták ezért rigómezei csata néven ismertek.

A tartomány korábbi és mai hivatalos nevei:

– Koszovó és Metohija Autonóm Terület (1945-1963)

– Koszovó és Metohija Autonóm Tartomány (1963-1968)

– Koszovói Szocialista Autonóm Tartomány (1968-1989)

– Koszovó és Metohija Autonóm Tartomány (1989 – napjainkig)

– Hívják még „Koszovói Köztársaságnak” az 1990-es függetlenségi nyilatkozat és az 1999-es koszovói háború között működő koszovói albán árnyékkormányak köszönhetően.

Főváros: Prishtina

Államforma:

Vitatott autonóm tartomány / parlamentáris köztársaság

– függetlenségi deklaráció: 1990. július 7. Szerbiától

– függetlenségi deklaráció: 2008. február 17. Szerbiától

Államfő: Fatmir Sejdiu

Miniszterelnök: Hashim Thaçi

Hivatalos nyelv: albán, szerb

Terület: 10 887 km²

Népesség: 2 750 000 fő (2003-ban).

Pénznem: euró (EUR)

Időzóna: CET (UTC+1)

Internet TLD: .yu (Jövőben esetleg .ks vagy .rk)

Hívószám: +381

Koszovó történelme

Az ókorban Koszovó területe egy nagyobb terület, Dardania része volt. Kr. e. 28-ban Augustus a Római Birodalomba olvasztotta, azon belül Moesia provincia része lett.

A 6. században szlávok telepedtek le a Balkán-félszigeten. Évszázadokig több állam birtokolta Koszovót: a Szerb Királyság, a Bizánci Birodalom, és az Oszmán-Török Birodalom. Az legutóbbiban a Koszovói Vilajet része volt. Kosovo Polje város határában játszódott le 1389-ben a híres rigómezei csata, a „szerb Mohács”, és az 1448-as, Hunyadi János vereségét hozó második rigómezei ütközet.

Az első világháború alatt Szerbiával együtt megszállta az Osztrák-Magyar Monarchia, illetve Bulgária.

A második világháború idején Albánia része lesz, és Olaszország megszállása alá kerül. 1943-ban az olasz csapatok helyére németek érkeznek, és 1944-ig a jugoszláv partizánok megérkezéséig az ő fennhatóságuk alá tartozik. A kommunista Jugoszlávia idején ismét Szerbia része, 1964-ben kialakítják a Koszovói Autonóm Köztársaságot.

1989-ben Slobodan Milošević megszüntette a tartomány autonómiáját és Szerbiához csatolta.

2008. február 17-én a koszovói parlament egyoldalú lépésként kikiáltotta Koszovó függetlenségét és elszakadt Szerbiától, de ezt a függetlenséget Szerbia nem fogadta el. A mai napig (2008. márc. 21.) 35 ország ismerte el Koszovó függetlenségét. Azonban ebből kettő, Tajvan és Észak Ciprus maga sem tekinthető nemzetközileg elismert államnak. Az Európai Unió eddig nem tudott közös álláspontot kialakítani. **Magyarország kormánya 2008. március 19. napján a 2034/2008 (III.19) sz. határozatában formálisan elismerte a Koszovói Köztársaságot független államként.**

A Nap Párducai szabad íjászcsapat belülről nézve

Bizonyára sokan tudják, hogy van Pécelen egy hagyományőrző íjász csapat, a Nap Párducai. Nimrud királyról nevezték el magukat. Szerepeltek a Virágzó Magyarország Pécelt bemutató TV filmjében is. Szeretném Őket én is bemutatni, mivel tavaly ősz óta fiammal együtt tagjai vagyunk ennek a csapatnak.

A csapat vezetője Koricsánszky Csaba. Mi életünk legnehezebb szakaszában

Balázs és Csabi

találkoztunk velük. Párom, akivel 33 évet éltem le, örökre itt hagyott bennünket. Egyedül maradtam az akkor 13 éves Balázs fiammal. Két nagyobb gyermekem már a saját életét éli. Diána boldog családjában, unokám, Botond már 8 hónapos. Nagy fiam, Richárd is együtt él a barátnőjével.

Üres volt a ház, nem várt minket senki, nem is szívósen mentünk haza. A régi barátok – kevés kivétellel – elmaradtak. Nehéz idők voltak. De hát az élet megy tovább, élni kell. Próbáltuk elfoglalni magunkat és igyekeztünk új társaságot, új barátokat találni.

Családunk mindig is természet közeli volt. Szerettük a természetet, horgásztunk, kirándulni jártunk. Pécelről kiköltöztünk az isaszegi dombok közé, ahol jó a levegő, sok a fa, és kevés az ember. Fiamat apja megtanította a természet szeretetére és tiszteletére. Tudja az állatok nevét, felismeri a nyomot a sárban, és tudja, hogy mikor melyik madár énekel.

Fiam még a névnapjára kapott egy tradicionális íjat. Egy Kassai-féle oly-

vet. Szeretett volna jól meg tanulni vele lőni. Régről ismertem Koricsánszky Atillát, Csaba testvérét, aki a MAROS-t, a Magyar Rovásírók és Hagyományőrzők Egyesületét vezeti. Ők is íjászoknak, de inkább a rovásírással foglalkoznak.

Atilla volt, aki megtanított minket az íjjal bánni. Ketten használtuk Balázs íját. Megszerettük mindkettőt az íjászatot, hiszen ezt nem lehet, és nem is kell a négy fal között űzni. Eljártunk versenyekre. Eközben bejártuk az országot, és megismertünk sok szép tájat, ahová eddig nem jutottunk el. Az íjászat fegyelemre tanít, hiszen ez őseink rettegett fegyvere volt, és nem értő kezekben veszélyessé is válhat. Az íjászat olyan összetett tevékenység, amelyben tested-lelked részt vesz. Fogod a vesszőt, betöltöd, kifeszíted az ideget, látod a célt, és csak arra koncentrálsz.

Tested egygyé válik az íjjal. Csak úgy lehet pontosan lőni, ha lelked tiszta, gondolataid nem csaponghatnak, csak oda figyelhetsz. Az íjon nincs semmilyen célzást segítő eszköz, saját magadra vagy utalva, rajtad múlik, hogy hová fog becsapódni a vessző. A mai ember, ha megtanulja használni, tiszteleg őseink tudása előtt.

Fiamtól a nyáron megkaptam első Grózer-féle szkíta íjamat. Ballagásra kapott pénzt költségre. Ekkor már visszavonhatatlanul elköteleztük magunkat az íjászattal, és csatlakoztunk az íjászok népes táborához.

A MAROS-tól nem sokan jártunk versenyre. Mi sokfelé elmentünk, Balázsnak jól ment, többször is dobogós helyet ért el. Sokszor találkoztunk a Nap Párducai csapattal. Láttuk is őket, hiszen minden pénteken ott voltak a szomszédokban, lőttek, gyakoroltak. Irigyeltük összetartásukat, csodáltuk jó eredményeiket, mert ha egy versenyen ott voltak a Párducok nem sokan tudták legyőzni őket.

Csaba látta, hogy milyen kitartóan járunk lőni, és gyakorlunk. Megbeszélte Atillával, hogy bevesz minket a csapatba. Tavaly ősz óta mi is a Nap Párducai csapat tagjai vagyunk! Megismerkedtünk velük, hamar befogadtak minket, mi is igyekeztünk beilleszkedni.

Maga a csapat kb. öt éve alakult, előtte Csaba és családja, felesége, Ági és a fiúk, Levente, Isti és Csabi volt a csapat. Eljártak versenyekre, tanulták az íjászatot. Csaba nehezen megszerzett tudását örömmel adja át csapatának, ami az évek során a barátokból és ismerősökből kovácsolód-

dott össze. Szabad íjászok, önállóak, nem tartoznak senkihez, nincs tagdíj, nincs elkötelezettség. Ma már közel 30 tagja van. Nem is ismerünk még mindenkit személyesen.

Örülünk, ha együtt vagyunk. A kertben fel van állítva egy jurta, ahol az ősi szokás szerint jobbra ülnek a nők, balra a férfiak. Télen oda húzódtunk be. Jól befűtöttünk, volt, amikor főzött is valamelyikünk, de sokszor ettünk zsíros kenyeret hagymával. Eljártunk kirándulni, szalonnát sütni. A szilvesztert is együtt töltöttük, saját készítésű mini íjainkkal harcoltunk a helyezésekért. Sokat nevetünk, ugratjuk egymást. Komoly dolgokról is esik szó, tanulhatunk mi felnőttek is egymástól, és a fiatalok is csak jót hallhatnak.

Kik is a tagok? Pár szóval szeretném bemutatni Őket, azokat akiket ismerünk.

Kezdjük **Csabával**, aki igazi vezéregyéniség, összetartja és irányítja a csa-

Mergl Balázs

patot. Jó példát mutat a fiataloknak. Megtanítja őket a tiszteletre, és a beszélgetések során észrevétlen történelmet is tanít nekik. Nekem is segít, hogy fiamból – aki előtt már nincs az apai példa – saját életéért felelős férfi váljon. Feleségével, **Ágival** szeretetben nevelik fiaikat. Ági jó háziasszony és anya, ő a csapat lelke. A fiúk közül már csak **Csabi** ló, **Isti** tanul, **Levente** külföldön dolgozik.

Miklós Gyömrőről jár át bájos és törekeny lányával, **Emesével**. **Sanyi** szintén gyömrői, ő is a lányával jár edzésre. **Gabcsinak** tavaly volt a szalagavatója.

Mindannyiunkat meghívtak, és az volt a kérése, hogy a fiúk öltözzenek be a csapat ünneplő ruhájába, ami fekete kaftán, arany szegéllyel, fekete bő gatyá és bőr csizma. Hozzá tartozik még a valódi bőrből készült szörme süveg is.

Zoli sofőrként járja az országot, de mindig megpróbál időt szakítani, hogy péntekenként eljőjön feleségével, **Évivel**, és két gyerekük, **Anett** és **Zsolti** is velük tart. Ők is jó eredményeket érnek már el.

Kriszti jogász, nemcsak szép, de okos is. Férje, **Tibi** mindig jókedvű, de munkája miatt nem tud mindig jönni. Kriszti öccse, **Gábor** igazi mai fiatal.

Enikő még iskolába jár, korához képest komoly, érett lány.

Zsolt asztalos, két gimnazista lányával együtt lőnek, igaz ritkán jönnek.

Móni és **Karcsi** nemrég költöztek össze. Jó nézni őket és látni, hogy boldogok egymással.

Imi sokat dolgozik, és csodálatra méltón gondoskodik családjáról. Kikapcsolódás neki a napi robotból, ha köztünk van.

Budáról is jár egy család, **Péter** és 16 éves fia, **Tamás**, valamint kislánya **Anna**, aki most lép 11. évébe.

Kreki mokány fiatalember, ügyes keze van, saját maga készített magának páncélt. Komoly sport múlttal rendelkezik, barátja, **Kriszti**, akinek a családja is íjászkodik, ritkán jön, mert messze jár tanulni.

Lóri bácsi a legidősebb köztünk, és unokája, **Nimród** a legfiatalabb csapattagunk.

Van még egy **Sanyink** a csapatban, ő a kis Cselő, az íjászon kívül a számítógépek érdeklik.

Árpi és **Livia** fiatal házaspár, és nemrég álltak közénk.

Tibi biciklivel jár edzésre, mindig mondjuk neki, hogy próbálja meg arról a lővést.

Gyuri hazaköltözött Gidófalvára, ott alapított csapatot, Brassó mellett. Őt is ritkán látjuk.

Misi magas fiatalember, neki vannak a leghosszabb nyílvevői, ritkán jön, de ő is tag. **Zsuzsi** jó kedélyű, nevetős lány, majdnem mindig népviseletben jár, és a versenyeken dudaszóval kísér minket.

Röviden ennyit a csapatokról.

Decemberben Kunszentmártonban vol-

jezzük összetartozásunkat. Nemcsak az egyik legeredményesebb csapat voltunk, hanem a legegységesebb is. Decemberben meghívtak bennünket Kecskemétre, a Tűzünnepre, ahol Csabival együtt az én fiam vitték a zászlókat előtünk a fél város át. Kecskemét gyönyörűen feldíszített főterén Csaba vezette a Tűzszertartást. Nagyon szép és megható volt. Őseink a téli napfordulókör tüzeket gyűjtöttek a magaslatokon. Világszerte most is megszentelt tüzek világítanak ilyenkor.

Örülök, hogy tagjai lehetünk ennek a

A Nap Párducai – csoportkép

tunk a Mikulás-kupán. Majdnem a teljes csapat ott volt beöltözve. Akinek még nincs meg a csapat ünneplő ruhája, pólóban volt, amin ott van a Nap Párduc jelvény. Büszkén viseljük, ezzel is kife-

közösségnek. Barátokra találtunk bennük, mindenben számíthatunk rájuk. Köszönjük, hogy befogadtak minket, Köszönjük, Párducok!

Mergl Magdi

Ráday kultúra és bor ünnep

2008. május 17-18. Pécel

Évszázadok hagyománya szerint valamennyi dűlő legzamatosabb bora a templomba került, ma a miseborokat kifejezetten erre a célra állítják elő. Május 10-én a péceli Ráday-kastélyban az ország legnevesebb miseborkészítői mérik össze különleges nedűiket egymással és a „világi borokat” felvonultató borosgazdákkal, pincészetekkel a szakmai és társadalmi zsűri előtt.

A látogatóknak lehetőségük nyílik a péceli Ráday-kastély megtekintése mellett megkóstolni a versenyre nevezett borokat.

2008. május 17-18-án harmadik alkalommal rendezik meg Pécelen a Ráday-kastélyban az Egyházi és világi borok versenyét. Egész napos családi programot kínálnak a szervezők a gasztronómia kedvelőinek, akik a kiválasztott ételek mellé kedvükre kóstolhatják a környéken termelt és a messze földről érkezett borokat is. A kastély kertjében iparművészek, kézművesek kínálják portékáikat, ahol ki-ki iparbára teheti kézügyességét és a „vásárfiát” akár saját maga is elkészítheti.

A színpadon a verseny eredményhirdetése mellett érdekes és változatos programok tekinthetők meg egész nap.

Tervezett program:

- Borszentelés
  - A Magyarországi Borrendek konferenciája – „Borrendek paradéja”, látványos felvonulás fúvós zenekar kíséretében
  - A borverseny eredményhirdetése
  - Ünneplés borlovag-avatási ceremónia
  - Főzőverseny (vad-hal)
  - Boros palackok, boros poharak, borral, szürettel kapcsolatos festmények, fotók, műtárgyak kiállítása
  - Vadászati kiállítás és börze
  - Bordalok kórusok előadásában
  - Borok-korok-táncok – Jelmezes táncszínház
  - Borok-dalok-népek (különböző nemzetiségű előadók borral kapcsolatos dalai)
  - Folklór program
  - Vásári komédia (amatőr színházi előadás)
  - Borkóstolás
  - Birkasütés
  - Fűszerbemutató
- Barangoljon egy barokk főúri család világában, a Rádayak birodalmában!
Pécel város élményszerző programokkal várja Önt!

Társadalmi befogadás és elfogadás

A projekt az Európai Unió társfinanszírozásával, a Nemzeti Fejlesztési Terv Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Programja keretében valósul meg.

A 2007. március 8-án kezdődő HEFOP 2.2 Társadalmi elfogadás és befogadás cselekvéses kistérségi modellje című projektünk képzéssorozata február 28-ával lezárult. Több mint egy évvel a képzés kezdete után, 2008. március 13-án a projektben résztvevő szervezetek egy zárókonferenciára hívták meg a kistérség önkormányzati és civil szereplőit, ahol a projekt eredményeinek részletes értékelése, bemutatása mellett a hallgatók ünnepélyes keretek között átvehették a tanfolyam elvégzését igazoló tanúsítványokat.

A rendezvény nyitóbeszédét dr. Benkovics Gyula, Pécel polgármestere tartotta, melyben kiemelte, hogy a hátrányos helyzetű emberek munka világába történő reintegrációja milyen sok tényezőtől múlik – hangsúlyozva a megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkező segítők szerepét. Ezt követően a projektben résztvevő három szervezet vezetője – az Egymást Segítő Egyesület részéről Némethy Mária, a Fény-ESE Szociális Központ Alapítványtól Cserepes Tímea, a Regina Alapítvány képviselőjében Pál Andrea – értékelte saját szervezete szempontjából a projekt eredményeit.

Némethy Mária beszédében hangsúlyozta, hogy a hátrányos helyzetű emberek munkához való jutásának alapvető feltétele, hogy legyenek munkahelyek, ahol foglalkoztatják a munkaerő-piacon többnyire elutasított, halmozottan hátrányos helyzetű, alacsony iskolázottságú embereket. Nemcsak térségünkben, hanem az egész országban szükségessé lennének olyan munkahelyteremtő beruházások illetve ezek támogatása, melyek lehetővé tennék a foglalkoztatottság növelését.

Cserepes Tímea bemutatta a Fény-ESE projektben játszott szerepét, s kitért arra, hogy az egy év során milyen sok ember lelkiismeretes közreműködése és segítsége kellett ahhoz, hogy a program gördülékenyen, a tervezetteknek megfelelően tudjon lezajlani. A szervezők, oktatók szakmai munkája mellett legalább olyan fontos volt a háttérben dolgozó munkatársak – karbantartók, konyhai dolgo-

A folytatásban Kammerer Szilvia a Fény-ESE képviselőjében mutatta be a hallgatóságnak a képzés objektív eredményeit. A projekt alapvető célkitűzése volt, hogy magas szintű szakmai ismeretek átadásával képezze tovább a szociális területen dolgozó szakembereket és önkénteseket, annak érdekében, hogy minél hatékonyabban segíthessék a halmozottan hátrányos helyzetű emberek munkaerő-piaci reintegrációját. A projekt keretein belül szervezett 200 óras,

A konferencia résztvevői

akkreditált „Munkaerő-piaci szociális ügyintéző” elnevezésű tanfolyamot végül 21 hallgató fejezte be, zömében nők, mely – ismerve a szociális szféra elnőiesedtségét – egyáltalán nem meglepő. A képzést az egy év során a térség számos elismert szakembere megtisztelte jelenlétével és előadásával, a hallgatókat értékes és aktuális gyakorlati ismeretekkel is gazdagítva. Mind az oktatók, szervezők, mind a résztvevők azt a fajta elfogadó, nyitott, empátikus segítői hozzáállást erősítették egymásban az együtt töltött napok során, mely alapja és elengedhetetlen feltétele a „jól segítségnek”. Remélhetőleg a képzés során kialakult kapcsolatok, barátságok a jövőben közös együttműködések alapjául szolgálhatnak.

A délelőtti program hátralevő részében még két előadást hallgathattunk meg: először Bense Balázs mutatta be azt a kistérségi szociális adatbázist, mely szintén a projektben készült el, s a www.egymast-segito-kisterseg.hu internetes oldalon mindenki számára elérhető. Reményeink szerint hatékony segítséget kapnak e honlap által a térség szociális szervezetei, szolgáltatásai iránt érdeklődők. Ezt követően Horváth Terézia, a Közép-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ Gödöllői Kirendeltségének vezetője vázolta fel a munkaügyi központ aktuális irányelveit, főképpen a képzési lehetőségekre fókuszálva.

A délutáni program az oklevelek átadásával kezdődött, majd az ESE Alemany Erzsébet Segítő Ház Fogyatékosok Integrált Intézményének zenekara, a Csipet-csapat búcsúztatta el többször is visszatapsolt műsorával a hallgatókat. A képzés méltó, szívet melengető lezárása után mindannyian bízunk benne, hogy a résztvevők nagy hasznát veszik majd a tanultaknak segítők munkájuk során, esélyt és lehetőséget adva a rászoruló embereknek sorsuk jobbá tételéhez. A zárókonferencián készült fotókat a 28. oldalon találja.

Kammerer Szilvia

A Csipet-csapat zenekar koncertje

zók, takarítók – szerepe, hiszen a színvonalas és kellemes oktatási környezetet ők biztosították az elmúlt hónapokban.

Pál Andrea a Regina Alapítvány munkájának rövid bemutatása után felhívta a jelenlévők, különösen a hallgatók figyelmét arra, hogy alapítványuk a képzés lezárása után is vár mindenkit a náluk elérhető konzultációs lehetőségekre (pl. pszichológiai, munkavállalási, jogi tanácsadás), melyek előzetes bejelentkezés után ingyen vehetők igénybe.

A klubban történt

Az ESE Pitti Katalin Idősek Klubjában, mint már arról korábbi számunkban beszámoltam, nem régen ünnepeltünk Valentin-napot, és magyar királyokról emlékeztünk. E két előadás összefoglalásaképpen február 26-án délelőtt a Ghymes együttes egyik lemezét hallgattuk, amely reneszánsz hangulatban idézi az örökérvényű, mindig aktuális nő-férfi kapcsolatot zenében és prózában. A levelek a XV. és XVI. században íródtak, megfogalmazásuk, szóhasználatuk igen érdekes volt. Hasonlóképpen az énekekben is. Minden lejátszott levél után egy kis magyarázatot kaptak a hallgatók, hogy ki is volt a levél írója, illetve milyen szerepe volt a történelemben.

Február 28-án ismét Erdélyországba utaztunk Barabás Kata és Csaba útifilmje kapcsán. Agyagfalváról indultunk. A falu neve szorosan összefonódik az 1506. évi székely nemzetgyűlés és az 1848-as agyagfalvi gyűlés eseményeivel. Ezek emléke örökre fennmarad a székelység történetében. Az agyagfalvi rétet Orbán Balázs a Székelyföld Rákosmezejének nevezte. Székelykeresztúron láthattuk a város templomait, Petőfi Sándor körtefáját, a Gyárfás-kúriát, ahol a fehér-egyházi csata előtt Bem seregével megpihent. A legenda szerint a sebesült Petőfi ide menekült vissza, majd meghalt, és innen vitték a timafalvi temetőbe eltemetni. Ennek valóságát a szakértők cáfolják, de a helyiekben a legenda megmaradt, és még ma is hisznek abban, hogy itt van eltemetve nemzetünk költője. Fehéregyházán láthattuk a Petőfi-emlékművet, a költő feltételezett elestének helyén, az Ispánkútnál, majd a Haller Louise grófnő által alapított Petőfi-múzeumot. Ebben a faluban állt fel Bem József főszerege 1849. július 31-én. Átutazva Kőhalmon, Homoródon, Szászveresmarton, Szászmagyaroson Apácára, Apáczai Csere János és Bartalis János szülőhelyére érkezünk. Nagyajtára folytatott utunkat, ahol a látottak közül külön említést érdemel a falu szülöttje, Kriza János unitárius püspök, nép-

Beke László lelkész és Kozák Pista bácsi

merer Szilvia közreműködésében március 4-én sort kerítettünk egy kis játékra. Ezúttal nem vetélkedtünk, hanem személyiségfejlesztő játékokat játszottunk, amiken jókat derültünk. Délutánunk is a Szórákoszról szólt: a Tisztelet Társasága meghívására a Budapesti Sport Arénában koncerten vettünk részt. A műsor csodálatos volt, a kezdeti kellemetlenségek ellenére szinte mindenki várja a következő meghívást.

Nőnapot ünnepeltünk március 6-án, minden kedves klubtagunkat virággal köszöntöttük, majd megnéztük Szécsi Pál emlékfilmjét, amelyet az énekes nővére, Szécsi Katalin ajándékozott klubunknak. Márcis 11-én „Tegyünk egészségünkért” előadásorozatunk vendége Varga Zsuzsa volt. A sok hasznos tanács folytatására hamarosan sort kerítünk.

Nemzeti ünnepünkre, március 15-re minden évben emlékezünk. Idén március 13-án került erre sor, mindannyiunk által kedvelt előadókkal, Heltai Miklóssal. Minden évben ugyanarról az eseményről beszél, de mindig más megközelítésből. Történelemóráját mindig szívesen hallgatjuk, szavaiból érezzük, hogy ez az ünnep számára sem csupán egy téma, hanem olyan történelmi esemény, amely az ő szívéhez is közel áll.

A keresztény világ legnagyobb ünnepét, a húsvétot mindig igyekszünk mi is méltón megünnepelni. Márcis 18-án Beke László baptista lelkész úrral beszélgettünk Jézus feltámadásának ünnepéről. Beszédében többször is hangsúlyozta, hogy ne bélyegezzük meg embertársainkat, ne ragasszunk egymásra „cimkéket”, ne ítélkezzünk könnyen másokról. A bibliai Tamás apostol példáját ismertette velünk. A népnyelv az apostolt „hitetlen” Tamásnak nevezi. E köznyelvi szólásként is használatos megjelölés onnan ered, hogy az evangélium szerint Tamás kételkedett Jézus föltámadásában. Távol volt, amikor Jézus a halála után megjelent a tanítványoknak, és amikor a szemtanúk beszámoltak neki róla, azt mondta, csak akkor hiszi el a történeteket, ha saját szemével és kezével győződik meg felőlük. Jézus 8 nap múlva ismét megjelent a tanítványoknak, s ekkor Tamás is jelen volt. A Mester felszólította, hogy nyúljon ujjával a sebeibe, s Tamás úgy is tett. Meggyőződve, hogy valóban keresztre feszített Mesterével áll szemben, visszatért a hite. Tehát mindannyian követhetünk el hibákat, ezért senkit ne ítéljük el, főként, ha azt jóváteszi, és tanul hibájából. Köszönjük a lelkész úrnak, hogy elfogadta meghívásunkat, mindig szívesen látjuk klubunkban.

Nagyhéten március 20-án vetítésre került a „Jézus élete” című film első része, folytatására 25-én került sor. Ez a film a leghitelesebb alkotás Jézus Krisztusról. Lukács evangéliumát veszi alapul, szóról-szóra követi a Biblia szövegét. A film producere John Heyman élethű ábrázolása nyomán az első századi Palesztinában érezhettük magunkat.

Parajdi Olga

A hölgyek köszöntése nőnapon

rajzkutató emlékszobra. Bölönön, Miklósváron át Köpecre értünk. Ebben a faluban 1848. december 9-én a köpeczi híd közelében ütköztek meg a székelyek a császári csapatokkal. A falut elfoglaló Heydte tábornok éjszaka felgyújtatta azt, a menekülők közül sokakat lekasaboltak. Innen származik a mondás: „Baj van Köpecen!” Kisbaconról minden mesekedvelő hallhatott. Itt született, élt, alkotott és halt meg Benedek Elek író, mesemondó. Egykori házáat is láttuk, amely jelenleg emlékmúzeumként működik. Vagyast elhagyva a Szent-Anna tóhoz értünk. Végállomásunk a katolikus székelyek híres búcsújáró helye és szellemi életüknek több évszázados központja, Csíksomlyó volt. Minden pünkösdkor itt zajlik a híres csíksomlyói búcsú, amelyen rengeteg külföldi érdeklődő is részt vesz. A hosszú utazás szép élmény volt mindenki számára, köszönet érte a film készítőinek, a Barabás házaspárnak!

Klubunkban régen tartottunk játékos délelőttöt. Kolléganőnk, Kam-

A kötelező szociális szolgáltatások rendszere – NCA képzés

A Fény-ESE Szociális Központ Alapítvány Nemzeti Civil Program támogatásával megvalósuló NCA-CIV-07-A-0150 azonosító számú, „Nonprofit szociális szolgáltatásfejlesztés” című képzéssorozata 2008. március 6-án folytatódott Isaszegen, az Alemány Erzsébet Segítő Házban. A harmadik képzési nap témaköre az állami, önkor-

Richter István előadása

mányzati kötelező szociális szolgáltatások rendszere volt, melyről két előadást hallgathattak meg a résztvevők. A délelőtti folyamán Richter István, a Péceli Polgármesteri Hivatal Szociális Osztályának vezetője volt vendégünk, délután pedig Némethy Mária, az Egymást Segítő Egyesület elnöke tartott előadást a témáról.

A szociális ellátórendszerben való eligazodáshoz elengedhetetlen a vonatkozó jogi háttéranyag ismerete. Richter úr rövid bevezetőt tartott a jogi alapfogalmakról, majd a jelenleg is hatályos szociális törvény főbb rendelkezéseit magyarázta meg kiegészítve gyakorlati tapasztalataival. Az előadás során külön kitért a kötelező szo-

ciális szolgáltatások civil szervezetekhez, vállalkozásokhoz történő delegálásának szabályaira.

Az ebédszünetet követően Némethy Mária vette át a szót, aki a szociális ellátórendszer társadalompolitikai gyökereiről, háttéréről tartott előadást. A hallgatók megismerhették a magyarországi szociálpolitika kialakulásának történetét, fő céljait, a szociális ellátások és támogatások formáit. Szóba került továbbá, hogy milyen változások lennének üdvöztetőek a szociális ellátórendszer hatékonyabb és igazságosabb működéséhez – például kiemelhető ezek közül, hogy a szakmai követelményeknél a részletes jogi szabályozás helyett szakmai kritériumok figyelembe vétele legyen a hangsúlyos, vagy hogy a szolgáltatások fejlesztése, átcsoportosítása a valós igényekhez igazodjon. Egy olyan paradigmaváltásra van szükség, mely egyúttal nagyobb felelősségvállalást követelne a szociális tárcától, s ezáltal hatékonyabbá tehetné az irányítást, finanszírozást. Az előadás utolsó felében Némethy Mária a szociális szolgáltatások jelenlegi helyzetéről – egyebek mellett finanszírozási problémák, hozzáférési egyenlőtlenségek, a szolgáltatások mennyiségi és minőségi kritériumainak meghatározatlansága – nyújtott átfogó képet a résztvevőknek.

A tartalmas és hasznos, szakmai ismeretekben bővelkedő képzési nap után legközelebb március 20-án találkoznak a hallgatók, amikor általános szervezéseméleti és szervezeti alapismeretek lesz a témakör.

A képzéssorozat további témái:

április 3. – A szolgáltatás-szervezés folyamata;

április 17. – Szervezetvezetési és intézményvezetési ismeretek alapjai;

április 30. – Szervezeti és szolgáltatási kultúra; a szervezet, intézmény, szolgáltatás fenntartásának gazdasági alapjai;

május 8. – Szociális szolgáltatásfejlesztés.

A tanfolyamra jelentkezőkön kívül szeretettel várjuk azokat az érdeklődőket is, akik csupán egy-egy képzési napon kívánnak részt venni.

Kammerer Szilvia

Mátyás király és kora országos történelmi vetélkedő

Pályázat címe: Mátyás király és kora országos történelmi vetélkedő, **beérkezési határidő:** 2008. május 10.

Pályázhatnak: általános iskolák tanulói (4 fős csapattal)

Pályázatról:

a) A Falvak Kultúrájáért Alapítvány az emlékévk keretében az általános iskolások számára hirdet országos vetélkedőt, melynek célja méltó módon emlékezni.

b) Pályázatunk kétlépcsős. Első lépésként várjuk 4 fős általános iskolás csapatok írását (lehetőleg elektronikus formában), arról, hogy mit rendezne el a környezetében „Mátyás király módra”. Második lépésként – kiegészítve a határon túli iskolákkal – várhatóan Aranyosapátban július 4-6. között rendezzük meg a nemzetközi vetélkedő döntőjét.

c) A vetélkedőkön résztvevők elismerésben részesülnek, az általuk képviselt iskolákban rendhagyó osztályfőnöki órát és hazaszereztetve nevelési programot tartunk. A legjobb csapatok történelmi táborozásokon vehetnek részt itthon és külföldön.

További információ: <http://www.alkotohazak.sbp.hu>, e-mail: falvak@freemail.hu Cím: Falvak Kultúrájáért Alapítvány 1134 Budapest, Gidófalvy út 29.

Írjunk együtt mesekönyvet!

Mai népmesék címmel a Pataky meséíró pályázatot hirdet két kategóriában: I. 7-18 éves gyermek; II. felnőtt.

A pályaművek terjedelme: maximum 1 oldal, kb. 3500 karakter, MSWord vagy Rich Text formátum.

Beküldési határidő: 2008. május 10. elektronikus úton

A mese elejére írd: a kategóriádat, neved, címed és az e-mail-címed. **Beküldési cím:** nkriszta@patakymk.hu

A <http://www.patakymk.hu> oldalon az internetes mesekönyvben május 19-ig közzétett mesékhez június 13-ig várunk szabadon választott technikával készült A/4 méretű illusztrációkat.

Beküldési határidő: 2008. június 13. postai úton. Beküldési cím: Pataky Művelődési Központ 1105 Budapest, Szent László tér 7-14. A rajz hátuljára írd: a választott mese címét, valamint a neved, lakcímed és e-mailcímed. A borítékra írd rá: „Mai népmesék”

A pályázóknak értékes nyeremények és ingyen belépő a szeptemberi „Mátyás király udvarában” II. országos mesefesztiválra. A legjobb mesékből és rajzokból 2009-ben egy mesekönyvet kívánunk megjelentetni.

Részletes információ: a Patakyban Nagy Krisztina, telefon: 260-9959 e-mail: nkriszta@patakymk.hu, honlap: <http://www.patakymk.hu>

Kell egy csapat!

A Sándor Pál filmje alapján (Régi idők focija) klasszikussá vált idézet nemcsak a sportban igaz, hanem az élet más területein, így a munkahelyen is. Kevés olyan munkakört lehetne említeni, amelyben ne lenne fontos a munkatársak közötti együttműködés, az egymásra figyelés, tiszteletadás, arról nem is beszélve, hogy a jó munkahelyi légkör a munkavégzésre is pozitív hatással van.

Az Egymást Segítő Egyesület (ESE) az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány (OFA) támogatásával 2006 és 2008 között több olyan tréninget, továbbképzést szervezett dolgozóinak, melyek nemcsak szakmai ismereteik bővítését célozták meg, hanem az egyéni készségfejlesztést illetve a munkahelyi együttműködés hatékonyabbá tételét is.

Ennek a periódusnak mintegy zárásaként, az OFA-NHR-5241/0048 pályázat keretein belül márciusban csapatépítő tréningen vehetett részt az ESE 20 dolgozója. A tréning tematikája a segítő szakma nehézségei, a csoporton belüli együttműködés és döntéshozatal köré szerveződött, módszereit tekintve pedig elsősorban játékos gyakorlatokat, kreatív önkifejezési technikákat, csoportos feladatmegoldásokat tartalmazott. A közös munka fejlesztésén túl fontos volt, hogy a dolgozók más oldalukról is megismerhessék egymást, kiszakadjanak a hétköznapi tapasztalmából, s ezáltal kicsit más szemszögből tekinthessenek a munkahelyi problémákra s leginkább azok megoldására.

Az egymás iránti tolerancia, elfogadás és tisztelet teremti meg a humánus, de egyben a teljesítményt is serkentő munkahelyi légkört. A tréning során a résztvevők olyan tapasztalatokat nyerhettek egymásról és saját magukról, mely reményeim szerint segítséget jelent majd számukra a mindennapos munkavégzés során felbukkanó kihívások, esetleges nehézségek konstruktív kezelésében.

Kammerer Szilvia

Nagy Népmese Rajzpályázat

<http://www.nepmese.hu>

Az Életfa Kulturális Alapítvány és a Békés Megyei Könyvtár és Humán Szolgáltató Centrum Kulturális Irodája rajzpályázatra hívja azokat a gyerekeket és fiatalokat, akik szeretik a népmeséket.

Válasszátok ki egy Mátyás királyról szóló mesét! Jelenítsetek meg a számotokra legkedvesebb meseszereplőt vagy legérdekesebb jelenetet rajzban vagy festményben! A technikát szabadon választhatjátok meg, lehet rajz, tusrajz, festmény, akvarell, kollázs, montázs stb.

A legjobb művek megjelennek a népmesék honlapján. A legjobb műveket beküldők értékes tárgyjutalmakat nyerhetnek.

Pályázni lehet 3 kategóriában:

I. kategória: óvodáskor

II. kategória: általános iskolák alsó tagozatos tanulói

III. kategória: általános iskolák felső tagozatos tanulói

A pályamunkákat A/3-as és A/4-es méretben keretezés (paszpartu) nélkül a következő címre kérjük beküldeni: Békés Megyei Könyvtár és Humán Szolgáltató Centrum Kulturális Irodája, „Népmese rajzpályázat”, 5600 Békéscsaba, Kiss Ernő u. 3. Pályaműveket elfogadunk villámlevélben (e-mailen) is, de kérjük, hogy ebben az esetben az egyes képek állománymérete ne haladja meg az 500 kb-ot.

Részletes tájékoztatót a <http://www.nepmese.hu> oldalon lehet olvasni. Címünk: nepmese@nepmese.hu

A rajzok hátuljára, vagy a villámlevélbe írjátok meg neveteket, életkorotokat, felkészítő tanárotok nevét, iskolátok nevét, címét, lakcímeteket és ha van, akkor saját villámlevél címeteket.

Beküldési határidő: 2008. május 2.

A pályaműveket csak kérésre küldünk vissza. Ebben az esetben kérjük, hogy a beküldéskor mellékeljenek megfelelő méretű és felbélyegzett válaszborítékot.

Miért április elseje az ugratások napja?

A régi francia naptár szerint az esztendő április 1-jén kezdődött. Ezen a napon ősi szokás szerint az ismerősök ajándékokkal lepék meg egymást. IX. Károly király 1564-ben elrendelte, hogy az esztendőnek azon túl január 1-jén kell kezdődnie. Ehhez képest az ajándékozások időpontja is áttolódott január elsejére, de a régi évkezdet még sokáig kísértett az emberek emlékezetében.

Eleinte április 1-jén is küldözgettek ajándékokat, majd – tekintettel a kettős költségre – az április elsejei ajándékozgatás egészen elsorvadt, értékes ajándékok helyett inkább tréfákat küldtek, s végre kialakult az a szokás, hogy a hamis évkezdetet hamiskodással ünnepelték meg.

Válaszunk illusztrálásaként ismertetünk egy régi, de sikerült áprilisi mókát. Szerzője Toulouse grófja, XIV. Lajos francia király fia. Az áldozat: Gramont márkí.

Március 31. éjszakáján, mialatt a márkí aludt, a gróf cinkosaival kilopatta a ruháját. Minden egyes darabot felfejtettek, és megint összevarrtak, de szűkebbre. Reggel a márkí fel akarja húzni a nadrágját: nem fér bele.

Riadtan nyúl mellénye után: nem tudja begombolni. Ugyanígy jár a kabátjával. Javában küszködik, amikor rányitja az ajtót az egyik cinkostárs: „Az istenért, márkí, mi történt önnel? Egészen meg van dagadva!” A márkíról gyöngyökben hull a veríték; valóban borzasztó betegség ütött ki rajta. Orvosért futtatnak, az orvos - szintén beavatott - vizsgálgat, receptet ír, és gondterhelten távozik.

Szaladnak a recepttel a gyógyszerészhez, az visszaküldi, hogy nem érti... Nem is érthette, mert ez volt ráírva: „Accipe cisalia et dissue purpunctum...” (Végy ollót, és vágd fel a - mellényedet...)

Azt hiszem, vita nélkül elfogadható igazság: másokon nevetni könnyebb, mint magunkon – még áprilisban is.

Árva Marika

2008 Mátyás királyá koronázásának 550. évfordulója

A reneszánsz éve Magyarországon

Országjárás közben bármerre is megyünk, lépten-nyomon találkozhatunk elődeink, azaz az előttiünk itt élt népek életének nyomaival, emlékeivel.

2008-at Magyarországon a „Reneszánsz évének” nyilvánították. Megpróbáltam a reneszánsz kor legjellemzőbb, legismertebb és még ma is látható nyomait, adatait, ismereteit összegyűjteni, természetesen sok-sok cikk, könyv, lexikon és tankönyv segítségével. Tehát a meghatározásokat, ismertető jeleket én is „kölcson vettem”, így adom közre ebben a cikkben.

„A francia eredetű reneszánsz szó újjászületést jelent. Elsősorban az ókori klasszikus szövegek, ismeretek és ezek hasznosításának művészeti és tudományos újrafelfedezésére utal. Másodsorban ezeknek a szellemi tévkenységeknek az eredményeként az európai kulturális élet általánosságban vett újjászületését is jelöli.” (www.wikipedia.hu)

A magyarországi reneszánsz már a XV. sz.-ban megjelent (évtizedekkel megelőzve a többi európai országot, kivéve Itáliát). E gyors megjelenés Mátyás művészetpártoló tevékenységének köszönhető, hiszen a kor humanistáit (emberközpontúság) és művészeit hívta meg az országba, és biztosított alkotásukhoz megfelelő hátteret.

A reneszánsz és a humanizmus legkorábbi jelentkezése a központosításra törekvő királyi hatalom igényeivel állt összefüggésben. A királyság legfontosabb kormányzati szerve, a királyi kancellária már az Árpád-kortól kezdve mindig a legnevesebb külföldi egyetemeken végzett, az európai vezető műveltséget szerzett értelmiségieket alkalmazta. Ez a vezető művelt réteg a 15. század végére már kizárólag humanista.

A budai nagykancellária humanizálódása még így is lassú ütemben, csak Mátyás korában következett el, kialakítva a további fejlődés bázisát.

Egyetemünk nem volt. Az élvonalbeli humanista műveltséget a 15. században csak távoli, költséges itáliai iskolákban illetve egyetemeken lehetett megszerezni. Az Európa minden részéből összesereglett diákok nemcsak ezt szívták magukba, hanem a literatura művelésére, a szép könyvek gyűjtésére, a kifinomultabb ízlésre, polgári életformára is kedvet kaptak.

Mátyás második felesége, Beatrix (1457–1508), I. Ferrante nápolyi király leánya, a nápolyi udvarból hozta magával a felszabadult, szép élet, az életörömök, a fény, a pompa szeretetét, a reneszánsz kultúra minden ágára kiterjedő igényét. Megélnékültek az olasz-magyar kulturális kapcsolatok. Olasz művészek, humanisták és mesteremberek érkeztek Magyarországra, megváltozott az élet a budai udvarban. Minden szebb lett, amint a királynő volt felolvasója, Antonio Bonfini írja: „még az istentiszteletre is: a királyi kápolna számára egész Francia- és Németországból szedték össze az énekeseket”.

Mátyás igyekezett hazai bázist is teremteni, műhelyeket létesíteni. Az építkezéseknél a kőfaragó műhely mellé asztalosműhelyt építtetett, majd megszerveztette a budai majolikagyártást, amelyhez még a könyvtára fejlesztéséhez szükséges könyvfestő és könyvkötő műhely is társult. Ezek az olasz műhelyek egyre több magyart is alkalmaztak, akik eltanulták mestereik technikáját, stílusát, s azt a hazai igényekhez alkalmazva olykor eredeti módon tovább is fejlesztették.

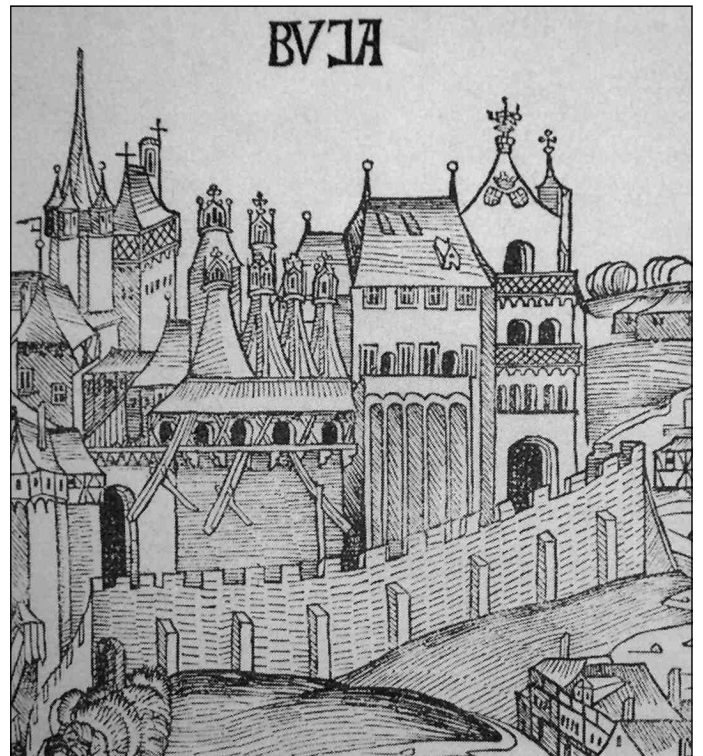
Mátyás művészetpártolásának jóvoltából így nemcsak a reneszánsz művészet meghonosodásáról, hanem egyúttal egy budai művészi iskola kialakulásáról is beszélhetünk. Bár Mátyás budai és visegrádi palotái áldozatul estek a következő századok pusztításainak, az egykorú ábrázolások, a visegrádi romok s a budai ásatások leletei (pl. a vakítóan fehér vagy pedig sok színben pompázó kályhacsempék, melyek tele vannak domborművekkel, figurális díszítésekkel is) ennek művészi színvo-

naláról tanúskodnak. A budai művészeti központ, mint Közép-Európa első reneszánsz művészi centruma, a környező országok reneszánszában is kezdeményező szerepet játszott.

Bizonyos fokig reneszánsz művészi terméknek számít a 15. századi humanista kéziratos könyv, a kódex is. Ennek funkciója, hogy a csodált ókor íróinak, gondolkodóinak, tudósainak, egyes nagyra becsült szentatyáknak műveit szép betűkkel, finom hártýára írt, művészien díszes kötéssel védett könyvben úgy közvetítse, mint valami ritka ékszer, melynek nemcsak a tartalma műremek, hanem a foglalata is az. E kódexeket már világi műhelyek állítják elő, gyakran rendelésre, és kereskedők árúsítják keresett, drága portékaként.

Az első hazai humanista könyvgyűjtő és bibliofil Vitéz János volt, aki a maga korában már híressé vált könyvtárat gyűjtött össze

Mátyás könyvtára, a világhíressé vált Bibliotheca Corviniana eredeti fényében a legnagyobb reneszánsz könyvtárakkal veteke-
dett, méltón képviselve a nagyfejedelem kultúra iránti szeretetét.

A Corvin-könyvtár több mint ezer kötetből állt, amely közel háromezer művet foglalt magában: szinte mindazt a tudományanyagot, amelyet a humanisták érdemesnek tartottak ismerni és olvasni. Elvértve egy-két magyar kódex is a könyvtárba kerülhetett, bár csak egy ilyenről tudunk: Báthori László Szentírás-magyarozatáról.

A Bibliotheca Corvinianát Mátyás egész uralkodása alatt fej-

lesztette. Másoló és könyvfestő műhelyt Budán is felállított, s melléjük könyvkötő műhelyt is szervezett. Itt készültek kódexeknek Corvin-címerrel ellátott, gazdagon díszített, híres bőr ill. selyemkötésű. Könyvei számára palotájában külön könyvtártermet építtetett.

Mátyás könyvtárfejlesztésének méreteit mutatja, hogy halálakor több mint 100 kódex állt útra készen Firenzében, de ezek – nem lévén, aki kifizesse őket – már nem kerültek elszállításra. A Jagellók alatt nem is fejlődött a könyvtár tovább, gyarapodás helyett elkezdődött lassú pusztulása. Egyre több Corvin-kódex vándorolt így ki az országból, öregbítve a nagy király dicsőségét, de tovább szegényítve a magyar udvari reneszánsz kultúrát. Az itt maradt kódexeknek azonban még rosszabb sors jutott osztályrészül: a Mohács után Budát is elpusztító török a könyvtárat feldúlta, felperzselt, s csupán egy részük került hadizsákmányként Konstantinápolyba, ahonnan 15 darab a török szultán ajándékként jutott a múlt században vissza Magyarországra. A világhírű könyvtárnak így csupán a roncsai maradtak az utókorra, szám szerint mintegy 160–170 kódex, de ezek is a világ minden tájának könyvtáraiban szétszóródva. Magyarországon csupán harmincegynéhány Corvina található.

A reneszánsz művészet pártolása terén a többi, kisebb hazai központ nem versenyezhetett Mátyással, nem tehetette ezt a gyöngye utód, II. Ulászló sem. Mivel a király után a legtöbb anyagi erőforrással és ambícióval az esztergomi érsek rendelkeztek, Mátyás halála után ezek udvarában volt a legélénkebb a művészi tevékenység.

A Jagelló-kor egyik ízig-vérig reneszánsz egyénisége a Drágfiak kerékgyártó jobbágyának fiából esztergomi érsekké és bíbornokká emelkedett, s kezét még a pápai tiara után is kinyújtó Bakócz Tamás (1442? – 1521). Krakkóban, Bécsben, Ferrarában, Padovában és Bolognában végzett, s Mátyás király kancelláriájában tanulta ki a cél érdekében minden eszközt felhasználó diplomácia művészetét, és udvarában tanulta meg a nagystílusú reneszánsz életvitelt. Esztergomi reneszánsz udvara a Jagelló-kor egyik legjelentősebb kulturális központja volt.

A Jagelló-korban azonban már csak egyes kivételes ünnepi célra vagy alkalomra készültek festett kódexek, helyüket elfoglalta a nyomtatott könyv.

A század nagy találmánya, melyre oly büszkék voltak a humanisták, a reneszánsz kultúra és irodalom szolgálatába szegődött, és százával ontotta a különböző könyveket. A kódexnek ez a nagy vetélytársa, mely a kor megnövekedett szellemi igényeinek megfelelően már sokaknak, sok példányban akarja kielégíteni kulturális, irodalmi igényeit, Mátyás korában már Magyarországon is megjelent. Nyomtatott könyvek a Corvinában is szép számmal voltak. Sőt az 1470-es évek elején megalakult az első hazai nyomda is, Kárai László óbudai prépost, alkancellár kezdeményezésére az uralkodó Hess András nyomdászt Budára hívta. E rövid életű budai nyomda termékeiből a legnevezetesebb az egyik 14. századi krónikaváltozat kiadása, a Budai krónika (1473). Hess nyomdája kérészetű volt, akárcsak a másik hazai ősnomda is. A hazai nyomdák működésére Mátyás korában még nem értek meg a feltételek, sőt új nyomdák létesítésére a Jagelló-korban sem tettek kísérletet. A nagy példányszámban igényelt egyházi könyvek nyomtatására célszerűbb és olcsóbb volt – budai könyvkereskedők közvetítésével – bevált külföldi műhelyekhez fordulni.

A feudalizmus késői szakaszában, a török pusztítások után hazánkban is kialakult a Rómából induló barokk stílusirányzat. Műemlékeink mintegy fele barokk emlék, s az országban nagyon sokféle fellelhető. A mohácsi csata a magyarországi reneszánsz történetében is törést okozott, s a török uralom hatására eredményezte.

A reneszánsz építészetben gyakori az oszlopokon, pilléreként nyugvó ívek sora, az árkád, a loggia, a bábos korlát és díszítő elemként a növényi ábrázolásból készített fonatok. Kiegyensúlyozottság, egyszerű szépség, a tömegek harmóniája jellem-

zi A templomoknál átveszik a kupolát az antik római kultúrából (Pantheon), és óriásivá fokozzák azt. Az építészet legjellegzetesebb alkotásai a toszkán paloták, melyek négyszögletes udvart körülvevő több emeletes épületek. A várépítésnél kialakítják a sarokbástyákat, hogy a falak oldalról is védhető legyenek. Hazánkban erre az időszakra esik a török hódoltság ideje.

Reneszánsz műemlékek találhatók Visegrádon a Mátyás-kori királyi palota udvarán, mint pl. a Hercules-kút és környéke, a nyitott loggiák bábos korlátal..., valamint Esztergomban a Bakócz-kápolna, Sopronban a Stornó-ház, Vácon a Székesegyház, Pannonhalmán az apátsági templom bal oldali kápolnái mind e kor és stílus alkotásai. Váraink közül ide sorolható a szerencsi Rákóczi-vár, a sárospataki vár Perényi-szárnya, Egervár, a sárvári és a simontornyai vár.

Festészet: jellemző a rajz élessége, a perspektíva erőteljes megjelenése. Az előteret és a háttérrel élesen elválasztották, valamint a sötét és világos helyeket nagy gondnal dolgozták ki. A festészetben az egyházi téma továbbra is jelentős, de mellette az emberábrázolás is megjelenik. A magyarországi reneszánszra leginkább a freskók és kódexborítók jellemzőek.

Szobrászat: a testeket és alakokat a maguk „természetességében” ábrázolják, s előtérbe kerül az akt és az emberi érzésvilág. A portréban az egyéni jellemábrázolás, a szépség és öntudat kifejezése válik meghatározóvá. A reneszánszkor szobrászai számára az emberi test felépítésének élethű visszaadása volt a cél, portréhűségre törekedtek.

A zenében ez a kórusművészet aranykora, énekes (vokális) korszak. Az „a capella”, a kíséret nélküli énekkari szerkesztés ekkor virágzik ki Európában. A XV. században jelenik meg a „kórus”. Ezek kis létszámú együttesek, 8-12 énekest számlálnak. A közkedvelt kóruséneklés ebben a korban helyet kap a templomban, a színpadon, az utcán, egyszerűen mindenütt. A reneszánsz legjellegzetesebb és legkedveltebb hangszere a lant, amelynek szerepe a későbbi századokban a „házi” hangszerré vált zongoráéhoz volt hasonló.

A zene terjedésében döntő szerepet játszott az első zenei nyomdák megjelenése. Az eddig csak egyes kéziratok példányokból ismert kompozíciók közkinccsé váltak.

Medicina-orvostudományok: a természettudományok a 15. még inkább a 16. században minden ellenkező állítással szemben nem stagnáltak, és ez nemcsak az asztronómia revolúciójára igaz. A medicina, noha fejlődése igen lassú és időben elhúzózó volt, szintén nem maradt változatlan.

Minden ország kultúráját minősíti az, hogy hogyan bánik saját múltjával, törvényes védelemben részesíti-e annak emlékeit.

A műemlékek egyes fajtái általában nem önmagukban, hanem több más összefüggésben is megjelennek. Pl. egy várom lehet építészeti alkotás, de egyben történeti emlék is, az ott talált eszközök, edények iparművészeti, néprajzi, kultúrtörténeti jelentőséggel is bírhatnak.

Csontos Tamásné

Pályázat péceli civil szervezetek részére

A képviselő-testület 2008. március 27-én jóváhagyta a 2008. évre kiírandó pályázatát a Pécel területén működő civil szervezetek részére. A pályázati anyag letölthető a város honlapjáról (www.pecel.hu) vagy személyesen átvehető a Polgármesteri Hivatal ügyfélszolgálatán.

A pályázat beadási határideje: 2008. április 15.

Bővebb információ: Gera Zoltán oktatási referenstől kérhető (06/209-298-901, gera.zoltan@pecel-hivatal.hu).

Reneszánsz év 2008

Rendezvények országszerte

Egy éven át kiállításokkal és konferenciákkal idézik meg a reneszánsz világát határon innen és át határon túl. Mintegy százötven program, köztük számos kiállítás, tudományos konferencia és gasztronómiai esemény várja az érdeklődőket országszerte.

Az eseménysorozat célja, hogy közel hozza a ma emberéhez a reneszánsz kor értékeit. Ez nem feltétlenül hátratekintést jelent, sokkal inkább azt, hogy a régi tiszteletben tartásával felkutassák, mit jelent ma a reneszánsz. Friss kezdeményezéseket mutassanak be, a jelen kreatív kultúráját, a kulturális modernizáció szándékait.

Reneszánsz bor, reneszánsz élet, Tokaj-reneszánsz

Időpont: 2008. április 24 - június 30.

Helyszín: Magyar Mezőgazdasági Múzeum (Budapest, Vajdahunyadvár)

Bővebb információ: info@mmgm.hu,

www.mezogazdasagi-muzeum.hu

Reneszánsz a fáraók Egyiptomában

Időpont: 2008. augusztus 8 - november 9.

Helyszín: Szépművészeti Múzeum (1146 Budapest, Dózsa György út 41., Hősök tere)

Bővebb információ: info@szepmuveszeti.hu,

www.szepmuveszeti.hu

A neoreneszánsz építészet Budapesten

Időpont: 2008. szeptember 15 - december 31.

Helyszín: Fővárosi Levéltár (1139 Budapest Teve u. 3-5.)

A Fővárosi Levéltár szeptembertől „A neoreneszánsz építészet Budapesten” címmel az ország legnagyobb építészhagyatékából, Ybl Miklós neoreneszánsz terveiből összeállított válogatással mutatja be a 19. század második felének reprezentatív stílusirányzatát.

Bővebb információ: bfl@bparchiv.hu, www.bparchiv.hu

MŰPA - Reneszánsz Hét

Időpont: 2008. október 5 - 9.

Helyszín: Művészetek Palotája (1095 Bp., Komor M. u. 1.)

Bővebb információ: www.mupa.hu

A Budapesti Tavasz Fesztivál reneszánsz ihletésű programjai

Időpont: 2008. március 14 - 30.

A március 14-én kezdődő Budapesti Tavasz Fesztivál reneszánsz ihletésű programjai között szerepel a Balázs Elemér Group koncertje, amelyen reneszánsz és barokk művek feldolgozásait hallhatja a közönség. A fesztivál keretében lesz világszenei koncert is a Hunyadiak emlékére, s a Nemzeti Filharmonikus Zenekar „A reneszánsz személyek és a reneszánsz művészet ihletése 19-20. századi zeneművekben” címmel tart előadást.

Bővebb információ: www.btf.hu/btf2008

Reneszánsz party-sorozat

Időpont: 2008. március 21 - szeptember 20.

Március 21-én Reneszánsz party-sorozat kezdődik tíz nagyvárosban. A szeptember 20-ig tartó események attól válnak reneszánszszá, hogy azokat kortárs táncelőadások, vetítések, irodalmi és vizuális művészeti alkotások kísérik.

Mátyás király és a reneszánsz Visegrádon

Időpont: 2008. január 24 - december 31.

Helyszín: Mátyás Király Múzeum (Visegrád, Fő u. 23-41.)

A visegrádi Mátyás Király Múzeumban több reneszánsz témájú kiállítás is megtekinthető: pl. „A reneszánsz művészet kezdetei Magyarországon”, „Visegrád Mátyás-kori késő gótikus szobrászatának emlékei”, „A visegrádi királyi palota Mátyás-kori enteriőrjei” című kiállítások. Bővebb információ:

info@visegradmuzeum.hu, www.visegradmuzeum.hu

Sárospatakon és az **ozorai várkastélyban** kiállítások, **Gyulán** reneszánsz karnevál, **Székesfehérváron** nemzetközi néptáncfesztivál várja a közönséget. **Pécsett** a reneszánsz jegyében tartandó programok között kiállítás, zenei fesztivál is szerepel.

Az idén a **Művészetek Völgye** júliusban kezdődő programsorozatát és a **Budapesti Őszi Fesztivál** októberben induló eseményeit is a reneszánsz jegyében tartják meg.

A szentendrei **Szabadtéri Néprajzi Múzeum** ez évi programjai „A játék reneszánsza” összefoglaló címet kapták, s az európai reneszánsz népi kultúrájának magyar vonatkozásaira mutatnak rá. A **Magyar Művelődési Intézet** „reneszánsz országjárás” és köztéri art-projektek hirdet.

Az évben kiemelt szerep jut a tudományos programoknak is. **Erdélyben** októberben „Mátyás király a kelet-európai folklórban” címmel rendeznek konferenciát. A **Muravidéken** az „Éjfélről éjfélig reneszánsz” című, kiállításokat, vetélkedőket, előadásokat is magában foglaló programmal, a **Felvidéken** tudományos konferenciával várják majd az érdeklődőket.

Érdekességnek ígérkezik például a **Reneszánsz iwiw**, amelyben korabeli írók, költők, humanisták kapcsolatrendszere rajzolódik ki a **Petőfi Irodalmi Múzeumban**.

Az emlékévhöz kapcsolódik a tavaszi és az őszi fesztivál is, és az a nemzetközi konferencia az **ELTE-n**, ahová elvárják a világ vezető reneszánsz kutatóit.

A **Műcsarnokban** háromnapos nyári rendezvény, a Nation and Fashion család, és novemberben a Mecénás-hét.

További információ:

A Reneszánsz év 2008 rendezvénysorozat által kínált programokról átfogó tájékoztatást a www.reneszanszev2008.hu honlap nyújt.

A programokat az internetről összegyűjtötte:
Csontos Tamásné

Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus a Reneszánsz Év alkalmából pályázatot hirdet

Kreatív reneszánsz

címmel

A nyilvános pályázat célja, hogy a tárgyi kultúrával ismerkedő diákokat alkotásra ösztönözzük; pályázni Mátyásudvarát és a reneszánsz kort idéző viseletek, valamint kreatív tárgyak tervezésével és kivitelezésével lehet, kortárs, XXI. századi megfogalmazásban, az alábbi altémákban:

1. *Reneszánsz módi / megújuló divat* – országos alkotói pályázat művészeti iskolák felső tagozatos és gimnazista alkotói számára, kreatív ruha- és ékszertervek készítésére – reneszánsz motívumok alapján. Cél, hogy a ruhák és ékszerek a ma emberre (tinédzsere) számára is vonzó viseletet kínáljanak.

2. *Új Leonardók / kreatív tárgyak, működő szerkezetek, kis-találmányok...* – országos pályázat művészeti iskolák felső tagozatos és gimnazista alkotói számára. Az altémában technikai újításokat várunk, a reneszánsz korától ihletve. Cél, hogy a fiatalok szabadon szárnyaló fantáziával alkossanak, használható – nem feltétlenül hasznos – tárgyakat.

A részletes pályázati kiírás és a pályázati eredmény kihirdetésének helye: www.mmi.hu; www.erikanet.hu

A nem kívánt szaporulat megelőzése

A nem tenyésztési céllal tartott kutyák, macskák ivari működése sok problémát okozhat a tulajdonosoknak.

Egy szuka kutya a nemi érettséget általában 9-10 (6-24) hónaposan éri el az első tüzelése alkalmával, amely kisebb testű fajtákban rendszerint korábban, nagyobb természetűekben később jelentkezik. Tenyészeretté (szaporításra alkalmassá) azonban

csak a második vagy harmadik tüzelésével (14-20 hónaposan) és a fajtára jellemző testtömeg elérésével válik. A kan kutya 7-10 hónaposan lesz ivarérett, kb. 12 hónaposan pedig tenyészerett.

A kutya jellegzetesen évente kétszer ivarzó állat (kivéve pl. a Basenji, amely csak egyszer) általában szezonális jelleggel. A legtöbb kutyafajta február-március, illetve augusztus-október hónapban tüzel. Ivari ciklusa négy szakaszra: egy 9 (3-17) napos előivarzásra (prooestrus), 8 (3-21) napos ivarzásra (oestrus), kb. 2 hónapos sárgatestfázisra (dioestrus), s ezt követő 4,5 hónapos nyugalmi periódusra (anoestrus) osztható. A prooestrus alatt a péra megduzzad, a hüvelyből véres ivarzási nyálka ürül, amelyet a köznyelv „tüzelésnek” nevez. A tüzelés azonban magába foglalja a „vérzést” követő oestrust is, ami lényegében a tényleges ivarzás (párosodási hajlam) ideje. A két hónapos sárgatestfázis a vehemépítés vagy az álvemhesség kialakulásának időszaka.

A nőtény macska 6-9 (5-12) hónaposan lesz ivarérett fajtától, évszaktól egyéb környezeti hatásoktól függően (perzsák csak egy éves kor után, de a késő őszi kiscicák már tavasszal, 3-5 hónaposan). A macska szezonálisan polioestrusos állat, tehát a nappalok hosszabbodásával a tél végétől 2-3 hetente ivarzik egészen ősziig (lakásban az állandó megvilágítás hatására akár egész évben). A 6 napig tartó ivarzásra utal a macskák jellegzetes nyávogása, gyakori hempergése, dörgölőzése vagy a tipikus hasaló, hátsó lábbal taposó, fark-félreacsapó testtartása.

A 10 (8-12) hónaposan ivarérett kandúrok vizelete jellegzetesen büdössé válik, emellett jelölgetnek, az udvarló kandúrok elvándorolnak, lesóványodnak, s harci sebekkel-tályogokkal térhetnek haza.

Mindenképpen érdemes tehát megelőzni az állataink ivarzását vagy a vemhesség létrejöttét, hiszen így elkerülhető a nem kívánt szaporulat vagy a zavaró ivarzási magatartás, mint a szukák nyugtalansága, véres hüvelyfolyása, esetleg az álvemhesség ki-

alakulása, a nőtény macskák szűnni nem akaró nyávogása vagy az udvarló kandúrok viselkedése.

Erre több lehetőség is kínálkozik. Egyrészt megelőzhetjük a szaporulatot az ivarzó állatok elkülönítésével, ami az állatok leleményességéből adódóan sokszor nehézségekbe ütközik. Meg lehet próbálni kutyáknak gyártott szagtalanító tabletták adását is, mely az ivarzó szuka kanokat vonzó szagát nagymértékben csökkenti. Ezek ugyan természetes módszerek, de nem teljesen megbízhatók.

Biztosabb módszer a hormonális gyógyszerek alkalmazása. Két típusuk létezik: az egyik a progeszteron-származékokat tartalmazó fogamzásgátló injekciók vagy tabletták, melyeket ivarzás megelőzésére, elnyomására vagy álvemhesség, méhvérszék kezelésre használnak; a másik egy ösztrogén készítmény, mely a megtermékenyítés után az embrió beágyazódását akadályozza meg a méhnyálkahártyába. A progeszteron-származékok használatát még az anoestrusban, a várható tüzelés előtt vagy a prooestrus, a vérzés jelentkezésének első 2-3 napjáig kell megkezdeni. A depó-progeszteron injekciók 3-6 havonta történő adásával a ciklus felfüggeszthető, és a kezdeti tüzelés is elnyomható. A progeszteron tartalmú tablettákat naponta kell adagolni szájon át az ivarzás megelőzésére macskáknál 4 hónapig, kutyáknál max. 40 napig, de félévente csak egyszer; az ivarzás megszakítására macskánál 3 napig, kutyánál 1-2 hétig testtömegtől függő adagban. Fogamzásgátlás csak egészséges állaton végezhető, az első ivarzás előtt, vemhes, illetve különböző endokrin (pl. cukorbetegség) és szaporodó szervrendszeri rendellenesség esetén ellenjavallt. E hormonkészítmények alkalmazásakor mellékhatások is felléphetnek, mint az injekció helyén a bőr elszíneződése, kihullása, fokozott étvágy, elhízás, esetleg méhgyulladás vagy emlődaganat kialakulása, illetve a kezelés ellenére jelentkező tüzelés.

Biztos és végleges megoldást jelent az ivartalanítás. Ezt éhgyomorral, teljes altatásban végzik hím állatoknál a herék, nőtényeknél a petefészkek (esetenként a méhvel együtt történő) eltávolításával. A műtétet egészséges állaton bármikor (akár a pubertás előtt is) el lehet végezni, de kutyáknál érdemes a nyugalmi időszakban, amikor a nemi szervek kevésbé vérbőek és duzzadtak. Előnye, hogy az állandó ivarzás és a vemhesség problémája mindörökké megszűnik és a megfigyelések szerint csökken a nemi szervi és az emlő elváltozások, daganatok kialakulásának esélye. Az esetek egy kis részében jelentkezhet elhízás vagy főként a méh eltávolításakor vizeletürítési probléma, melyet megfelelő táplálással illetve hormontablettával el lehet kerülni.

Összehasonlítva a védekezési lehetőségeket a kutya- és macskapopuláció létszámának csökkentésére talán a legegyszerűbb, legcélravezetőbb és leghumánusabb módszer az ivartalanítás.

Az állataink egészségvédelme érdekében szükségesnek tartjuk ivarzásuknak vagy vemhességüknek megelőzését, hiszen ha minden egyed csak egyszer ellik életében, az is az állatlétszám beláthatatlan megugrásához vezet, illetve ivari viselkedésük zavaró és az állatra nézve veszélyes lehet (elkőborlás, verekedés, betegségek...)

További tanácsokkal készségesen állunk rendelkezésükre a Völgyzugoly Állatorvosi Rendelőmben Pécelen, a Kálvin tér 6. szám alatt, vagy telefonos elérhetőségeim valamelyikén: 30/986-2643, 28/455-801.

dr. Kadocsa Emese állatorvos